

**Prečo musíme mať štátny sviatok
Vznik Česko-Slovenska?**

Matica nám obohatila múzeum

**„Vážené gestapo...“
Ako Poliaci udávali Židov i svojich**

Naša anketa

Skúsenosť zo západu hovorí: Ak nebudeme určovať pravidlá imigrantom my, časom ich oni určia nám! Mal by sa SZPB venovať aj tejto otázke?

Michal Kopko, predseda ObIV SZPB, Poprad: – SZPB by sa mal venovať tomu, čo má v preambule stanov. Imigrantom nech sa venuje vláda SR a hlavne poslanci v Európskom parlamente, tak, aby k tomu nedošlo, že nám budú určovať pravidlá. SZPB sa musí venovať našej mládeži, aby svoju historickú úlohu naplňoval aj naďalej.

Jozef Petráš, podpredseda ObIV SZPB, Martin: – Určite áno, naše miesto je vo verbálnej rovine. Primárne je treba riešiť príčiny migrácie a nie jej dôsledky, ako sa to v súčasnosti deje. To si však vyžaduje aby „západ“ uznal, že migrácia ako problém je výsledok jeho zlej a často agresívne vedenej zahraničnej politiky, najmä USA. Potom určite prídu riešenia, aby sme spoločne pomohli vytvárať reálne podmienky plnohodnotného života občanov v krajinách pôvodu migrácie, pri rešpektovaní ich suverenity a výlučnosti.

V riešení tohto závažného problému totálne zlyhala OSN, jej orgány a organizácie. Pozitívny vývoj a posun v zahraničnej politike „západu“ v tejto oblasti v súčasnosti nepredpokladám.

Michal Kuchár, tajomník ObIV SZPB, Spišská Nová Ves: – Samozrejme, angažovať v tejto problematike by sme sa mali aj my, bez ohľadu na rozdielne názory na problém. Osobne to pokladám za našu povinnosť, jedná sa predsa o všetkých občanov nášho štátu. Diktátu zo strany silnejších už bolo dosť, či nie?

Jaroslav Bulko, predseda ObIV SZPB, Žiar nad Hronom: – Táto aktuálna európska otázka nepatrí do oblasti SZPB. Napriek tomu sa dotýka nás všetkých a tým pádom aj našich členov.

Nie je normálne, aby sa kládli takéto otázky. Nie je normálne, aby do nejakej európskej krajiny svojvoľne vstupovali nejakí migranti. Nie je normálne, aby sa štát prizeral a nerobil opatrenia, aby zabránil nelegálnemu vstupu imigrantov.

Preto si treba položiť otázku, či celá migračná vlna nie je organizovaná na likvidáciu EÚ, kultúry a oby-

(Pokračovanie na str. 4)

Perlička

Bombová dekorácia

Bytový dizajn siaha najmä po nevšedných kúskoch, ktoré vytvoria neopakovateľnú atmosféru. A tú mohol pre netradičnú dekoráciu zažiť pri troche nešťastia aj majiteľ v anglickom Norfolku.

Po tom, ako mu priateľ daroval originálny kúsok z prvej svetovej vojny, si ho so všetkou hrdosťou vystavil na policičke nad kozubom. Malo to len jediný háčik. Tou dekoráciou bol ešte stále aktívny nemecký ručný „hand“ granát z prvej svetovej vojny. Nad krbom mal čestné miesto celých 5 rokov, kým si ho neofotografoval syn majiteľa a neoslovil odborníka.

Ten zdesene pozeral nielen na granát, ale najmä na miesto jeho uloženia. Dekoráciu prišli zobrať a bezpečne odpáliť pyrotechnici. Podobný „expert“ bol aj zosnulý majiteľ farmy Dartmoore, ktorý bombu z prvej svetovej vojny používal dlhé roky ako zarážku do dverí. Našťastie sa na farme zamestnal aj pracovník, ktorý aspoň privoňal k vojenskej technike, inak sa zarážka mohla postarať minimálne o to, že by tieto otvorili až „do sveta“.

A. Mikundová, zdroj: bbc.co.uk

BOJOVNÍK

DVOJTÝŽDENNÍK ANTIFAŠISTOV

Ročník LXIII 8. 3. 2018 Cena 0,70 € (0,44 € pre predplatiteľov)

5

*Vážené protifašistické bojovníčky, vážené čitateľky,
pri príležitosti MDŽ vám ďakujeme za všetko, čo ste urobili pre mier v našej vlasti.
Želáme vám pevné zdravie, osobné i rodinné šťastie.*

Redakcia

„Najlepšia dotácia je šetrenie,“

povedal počas februárového predsedníctva ústrednej rady predseda SZPB Pavol Sečkář pri prerokovaní hodnotenia plnenia rozpočtu Zväzu za rok 2017.

Predkladateľka, vedúca ekonomického oddelenia SZPB Jana Staroselská, v analýze konštatovala, že minuloročný rozpočet bol celkovo splnený, i keď prekročený bol v troch položkách: nákup vencov a kytíc; zabezpečovanie pietnych a spomienkových podujatí a pri doprave na tieto akcie. Vyššie výdaje na tieto položky si logicky vyžiadali krátenie finančných zdrojov na iné aktivity, osobitne na vnútrozväzový život.

Februárové predsedníctvo prerokovalo aj správu o plnení uznesení ústrednej rady a Predsedníctva ÚR SZPB, zhodnotilo činnosť oblastných výborov SZPB za 4. štvrtrok 2017 a stav členskej základne (vrátane jeho vývoja za ostatné tri roky).

Podľa odberu členských známk mal SZPB k 31. 12. 2017 – 17534 členov platiacich si členské príspevky a celkový počet 18221 členov. Najväčšími oblastnými organizáciami,

so stavom nad tisíc platiacich členov, zostávajú Banská Bystrica a Brezno. Tesne pod tisíc členov sú oblastné organizácie v Humennom, Rimavskej Sobote a vo Zvolene.

Predsedníctvo ÚR SZPB vzalo na vedomie informáciu o príprave spomienkových zhromaždení k 73. výročiu Dňa víťazstva nad fašizmom a 74. výročia SNP a Dňa hrdinov Karpatko-duklianskej operácie.

Februárové predsedníctvo sa po prvýkrát zaoberalo aj „Smernicami na vykonanie výročných členských schôdzí ZO SZPB a oblastných konferencií SZPB pred XVII. zjazdom SZPB,“ ktorý sa bude konať 28.–29. júna 2019 v Poprade.

Obsahovo pestrým bodom bolo „rôzne“. Predsedníctvo v ňom zaujalo stanovisko k listom a sťažnostiam; prerokovalo organizačné otázky v súvislosti s prijatím ruských vojnových veteránov na výročie oslobodenia

Bratislavy i Dňa víťazstva nad fašizmom; bola mu poskytnutá mimoriadne pozitívna informácia o rokovaní predsedu komisie pre učiteľov, ženy a mládež Norberta Lacka na ministerstve školstva. Ten zdôraznil, že na ministerstve máme dnes takú podporu, ako nikdy doposiaľ. A preto sa vraj „už nikto u nás nemusí skrývať za to, že sa čosi bojí uskutočniť“. Skrátka, dvere ku školskej mládeži v objektivizácii dejín rokov 1938–1945 nám ministerstvo otvorilo dokorán.

Mimoriadne závažným bodom rôzneho bolo oboznámenie sa s iniciatívou spoločnosti M. R. Štefánika, ktorá na svojom valnom zhromaždení prijala uznesenie, že sa bude usilovať, aby v roku 2018 bol v Národnej rade SR prijatý návrh zákona venovaný vzniku Česko-Slovenska. Predsedníctvo SZPB, ktoré s podrobnosťami tohto návrhu oboznámil bývalý poslanec za SDE Pavol Kanis, túto iniciatívu podporilo.

Vladimír Mikunda

(Viac na strane 4)

Praženica na večnom ohni je povolená

Európsky súd pre ľudské práva zaviazal Ukrajinu, aby zaplatila Anne Siňkovej 4 000 eur za nezákonné zadržanie.

V roku 2010 protestovala (vraj) proti spotrebe prírodného plynu a pripravila si na Večnom ohni Neznámeho vojaka v Kyjeve praženicu.

Anna Siňkova záležitosť čiastočne vyhrala na Európskom súde pre ľudské práva. Rozhodnutie bolo prijaté v utorok 27. 2. v Štrasburgu počas zasadnutia ESHP vo veci „Siňkova proti Ukrajine“, ohľadne zatknutia, zadržania a súdu nad 19-ročnou študentkou.

Zatknutá a zadržaná bola na tri mesiace a obvinená zo zneuctenia hrobu Neznámeho vojaka. V roku 2011 ju na Ukrajine odsúdili na podmienený trest.

Súd priznal, že odsúdenie Siňkovej Ukrajinou za jej opovrhovanie hrobom Neznámeho vojaka je zásahom do jej slobody slova, no bolo to vraj proporcionálne obmedzené v súlade s ukrajinským zákonodarstvom.

–r–

Poznámka redakcie: Pozrime sa na to aj inak. Toto je anglosaský signál Slovanom, ako sa majú stavať ku svojim dejinám!

Na zamyslenie:

Osemdesiattri percent občanov je proti utečencom, ale deväťdesiat percent novinárov je za utečencov. To svedčí o kvalite českých novinárov.

Miloš Zeman

ISSN 03223-2018

9 770323 201002

05

Tretia svetová mešká

Vedci z Univerzity Colorado vyhlásili, že dlhý mier, ktorý nastal po skončení 2. svetovej vojny, môže byť len statickým pokojom pred veľkou vojnou. Informuje o tom portál metro.co.uk.

Štatistiky hovoria, že od roku 1823 po rok 2003 počet veľkých a priemerných konfliktov s účasťou jednej alebo niekoľkých krajín stále rastie.

Celkovo v priebehu 181 rokov bolo zaznamenaných 95 konfliktov rôzneho formátu. Smrtonosné vojny s rekordným počtom mŕtvych ľudí boli dve, 1. a 2. svetová vojna, v ktorých za-

hynulo vyše 110 miliónov ľudí.

Frekvencia vzniku moderných konfliktov činí 12,8 rokov – po každom úplnom obrať „kolesa“ dejín existuje možnosť rozsiahleho lokálneho konfliktu s veľkým počtom obetí.

Možnosť vzniku veľkého medzinárodného konfliktu vraj stále existuje, avšak označiť najbližší dátum začiatku roz-

siahlej vojny a odhadnúť aj počet účastníkov a obetí nateraz nikto nemôže. Vedci sa domnievajú, že tretia svetová vojna je stále možná, dokonca i navzdory pevnej vzájomnej ekonomickej závislosti všetkých krajín.

-r-

AfD v prieskume prvýkrát predbehla SPD

V najnovšom prieskume inštitútu INSA pre noviny Bild skončili sociálni demokrati so ziskom iba 15,5 percenta hlasov (pokles o 1,5 percenta oproti predchádzajúcemu prieskumu) až tretí za pravicovou AfD, ktorej by dalo hlas 16 percent opýtaných (nárast o jedno percento), uviedla agentúra DPA.

Šéfka poslaneckého klubu AfD v Spolkovom sneme Alice Weidelová reagovala na prieskum euforickými tweetmi.

„Sme ľudová strana!“ napísala v jednom, v ďalšom stálo „Sme druhí najsilnejší v Nemecku!“

Predseda AfD Jörg Meuthen

na Facebooku konštatoval, že CDU a SPD sú – prinajmenšom podľa tohto prieskumu – so ziskom 47,5 percenta na míle vzdialení od väčšiny. Môžu si však za to sami, pretože míňajú miliardy na utečencov namiesto toho, aby sa starali o svoj vlastný národ.

HSP, 20. 2. 2018 (výňatok)

Aké budú následky severokórejského atómového útoku na Tokio

Špecialisti listu National Interest najskôr konštatujú, že Japonsko je pre KĽDR len druhoradým cieľom. Prvoradým sú USA.

Japonsko severnú Kóreu zaujíma len kvôli tamojším americkým základňam. Ak by udrela na vojenský objekt „Jokota“, ktorý je 50 km od Tokia, zahynulo by vraj 13 000 ľudí a ďalších 45 tisíc by bolo radiačne zasiahnutých. Atómový spad by hlavné mesto nezasiahol.

Omnoho strašnejší by bol atómový úder proti vládnym

štruktúram v tokijskej štvrti Kasumigaseki, ktorý by si vyžiadal 24 tisíc mŕtvych a okolo 91 tisíc zasiahnutých. Najničivejší by však bol útok proti japonskému ministerstvu obrany v Sindzjuku. Špecialisti porátali, že jeho obeťou by bolo 57 tisíc mŕtvych a 128 tisíc ranených. Rádioaktívny oblak by bol najstrašnejší a zasiahol

by najhustejšie obývané štvrte Tokia.

Počet obetí ovplyvnia aj niektoré faktory. Dočasným útočiskom pre obyvateľstvo sa môže stať dopravná infraštruktúra. Na druhej strane rovina územia môže spôsobiť slepotu a ďalšie komplikácie so zrakom pri výbuchu atómovej náložky.

Celkovo NI uvádza, že v dôsledku atómového útoku proti Japonsku zahynú desiatky tisíc ľudí a milióny utrpia.

-r-

Ako Rusko obtiaholo USA so základňou na Kryme Uchmatlo im ju spred nosa

Izraelský politológ Jakov Kedmi pre televíziu Rossija, v programe Večer s Vladimírom Solovjovom, hovoril o úspechu Ruska v ukrajinskom konflikte. Povedal, že ruská strana to „na Ukrajinu úplne vyhrala,“ pričom „absolútne z iného pohľadu, o ktorom vôbec nikto nehovoril“. Rusko vraj zničilo všetky plány USA, kvôli ktorým tie zorganizovali prevrat v Kyjeve.

Keď sa Rusko spojilo s Krymom, „neutralizovalo tým všetky základne v Rumunsku“. Kedmi pri tom vysvetlil, že USA začínali „dobrodružstvo“ na Ukrajinu v mene toho, aby vytlačili ruské loďstvo zo Sevastopolu. Rusko

dnes z Krymu kontroluje celé Čierne more, na polostrove sa objavili nové bojové systémy, ktoré prikrývajú všetky americké základne v Rumunsku a aj ďalej. Izraelský expert poukázal aj na to, že akákoľvek loď sa v Čiernom mori neudrží viac ako 15 minút, ak si to Rusko zaželá.

Obrátil tiež pozornosť na to, že po americko-európskom dobrodružstve na Ukrajinu a po získaní Sevastopolu si ruská strana obnovuje 5. eskadru v Stredozemnom mori. Bez toho by sa v Sýrii nebolo dalo fungovať od mora.

Jakov Kedmi k tomu dodal, že Rusko tým zničilo plány USA pri jeho „vytváraní si obrovskej vojenskej, nielen početnej, ale aj strategickej prevahy“.

Podľa nation-news.ru, 27. 12. 2018

Na Rusko uvalili sankcie kvôli Ukrajinu, ale o agresii Turecka a Izraela voči Sýrii mlčia

Na tento dvojaký meter poukázal poslanec NR SR Ľuboš Blaha:

„Nikdy ma neprestane udivovať, s akou ľahkosťou si dokážu Spojené štáty americké šliapať po jazyku. Keď Rusko cíti obavu o svoju bezpečnosť na hranici s Ukrajinou, tak je jeho podpora pre Donbas „agresiou“, ktorú treba trestať sankciami, z Rusov robíť diabla a šíriť tú najprimitívnejšiu rusofóbiu. Ale ak Izrael zaútočí na ciele v suve-

rennej Sýrii a poruší tým už po stýkrát medzinárodné právo, tak tomu západné mocnosti veselo tleskajú a podľa USA to nie je agresia, ale sväté právo Izraela brániť svoju bezpečnosť. S prepáčením, ale ak ešte niekto dokáže brať americkú propagandu vážne, musí byť ale úplne vymetený.

Agresia je agresia. Zaslúži si jedinú odpoveď a tou je: Netanjahu, daj preč od Sýrie svoje krvavé paprče!“

HSP, 13. 2. 2018 (výňatok)

Čo píšú iní

■ Čím poľský senátor pobúril verejnosť?

Senátor Waldemar Bonkowski zverejnil klip s popisom „Ako hnal Žid Žida na smrť“ v čase vyhrotených vzťahov medzi Poľskom a Izraelom kvôli poľskému zákonu zakazujúcemu pripisovať Poliakov vinnu za holokaust.

Video je podľa webu gazeta.pl zostrihom manipulatívnych nacistických filmov ilustrujúcich Židov ako vinníkov masového vyhladzovania svojho vlastného etnika.

„V čase vojny prišli nemeckí nacisti do geta s kamerou a nahrali propagandistický film, v ktorom zverstvá pripisujú Židom, aby sa očistili od zločinov. Čo urobia Poliaci o 75 rokov neskôr? Zverejňujú tieto nahrávky ako dôkaz židovskej kolaborácie,“ kritizoval Bonkowského jeden z poľských užívateľov internetu.

Bonkowski okrem videa zverejnil aj niekoľko ďalších protizidovských materiálov, vrátane „židovského slovníka“ obsahujúceho výrazne antisemitské definície niektorých pojmov.

Pravda.sk, 23. 2. 2018 (výňatok)

■ Lavrov v Slovinsku...

Lavrov s Erjavcom (Karl Viktor) zhodnotili spoluprácu medzi Ruskom a Slovinskom ako dobre rozvinutú a na vysokej úrovni. Slovinský minister poznamenal, že vzájomná spolupráca sa týka politiky, obchodu, kultúry i vedy.

V rámci Lavrovovej návštevy predstaviteľa Ruska a Slovinska podpísali memorandum o zriadení Medzinárodného výskumného centra pre druhú svetovú vojnu v meste Maribor, uviedla STA.

HSP, 21. 2. 2018 (výňatok)

■ Napäté vzťahy s Izraelom sa len tak neskončia

Námestník poľského ministra kultúry Jaroslaw Sellin v utorok 20. 2. podporil výzvu na zriadenie múzea polokaustu, ktoré by si pripomínalo Poliakov zabitých nacistami počas druhej svetovej vojny. Jeho výroky môžu ešte viac zvýšiť napätie vo vzťahoch s Izraelom, konštatuje agentúra Reuters.

„Myslím si, že príbeh o tom, aký bol osud Poliakov počas druhej svetovej vojny..., si zaslúži byť vypovedaný a ukázaný týmto spôsobom (v múzeu)...“ citovali Sellina štátne médiá. „Stačí si prečítať oficiálne nemecké dokumenty z tých čias alebo Hitlerovu knihu, aby sme zistili, že po Židoch, ktorých chcel úplne vyhladiť z Európy..., boli ďalším (cieľom) všeobecne Slovania, najmä Poliaci.“

Sellin reagoval na návrh spisovateľa a akademika Mareka Kochana v denníku Rzeczpospolita na zriadenie múzea polokaustu.

Tento mesiac sa Poľsko stalo terčom medzinárodnej kritiky po schválení a podpise novely zákona o Ústave pamäti národa (IPN). Zákon stanovuje tri roky väzenia za používanie slovného spojenia „poľské tábory smrti“ a ďalšie termíny, ktoré možno interpretovať ako pokus pripisovať Poliakov spoluvinnu za zločiny nacistického Nemecka, vrátane genocídy európskych Židov.

Poľská vládna strana Právo a spravodlivosť (PiS) tvrdí, že nový zákon je potrebný na zaistenie toho, aby sa aj Poliaci uznávali ako obeť, a nie páchatelia, nacistickej agresie. Nacisti podľa tejto strany považovali Slovanov za rasovo menejcenných a mnoho Poliakov zahynulo alebo ich nútili k otrockej práci počas nemeckej okupácie.

HSP, 20. 2. 2018 (výňatok)

■ Pred 73 rokmi bombardovali Briti a Američania Drážďany

Pri náletoch britských a amerických bombardérov na Drážďany v dňoch 13. a 14. februára 1945 bolo zabitých približne 25 000 ľudí. Celé štvrte historického Starého mesta „Benátok na Labe“ boli úplne zničené, pripomína švajčiarsky denník Der Bund.

Sviečkami, modlitbami a ľudskou reťazou spomínali obyvatelia Drážďan na zničenie ich mesta na konci druhej svetovej vojny. Asi 11 500 ľudí sa zhromaždilo večer 13. februára, aby vytvorilo asi štyri kilometre dlhú ľudskú reťaz okolo Starého mesta. Tým spomínali na neľudskosť vojny a súčasne chceli vytvoriť spoločnú predstavu tolerantného, svetu otvoreného mesta.

O kultúru spomínania sa v Drážďanoch už dlho zápasí. Primátor Hilbert bol v minulom roku osočovaný, keď v predvečer pamätného dňa vystríhal pred vytváraním mýtu mesta-obete a vysvetľoval, že Drážďany boli všetko iné, ako nevinné mesto.

HSP, 20. 2. 2018

■ Podiel Židov na holokauste potvrdzujú fakty, vyhlásili vo Varšave

Slová premiéra Poľska, že medzi kolaborantmi, pomáhajúcimi nacistom počas 2. sv. vojny, boli predstavitelia rôznych národov, obývajúcich vtedajšie Poľsko, vrátane Židov, sú potvrdené his-

(Pokračovanie na str. 5)

Spomienka na masaker pri Melku a obeť v Mauthausene

V utorok 20. februára sa na bratislavskom cintoríne v Slávičom údolí konala pietna spomienka na prvý z piatich transportov, ktorými sa fašistická vláda vojnovnej SR zbavovala svojich politických odporcov z radov inteligencie, kultúry, technických a iných odborníkov i robotníctva a vyvážala ich do koncentračného tábora Mauthausen.

Tohtoročnej spomienky sa zúčastnila aj starostka Karlovej Vsi Dana Čahojová s vicestarostom Branislavom Záhradníkom. Ústrednú radu SZPB tu zastupoval jej tajomník Viliam Longauer.

Predtým, ako sa k prítomným prihovaril oblasťný predseda SZPB Martin Krno, oslovila zhromaždenie poetickým slovom Terézia Kornošová – Szabová, dcéra Štefana Szabaja, jednej z obetí drámy pri rakúskom Melku.

Po nej moderátorka podujatia Katarína Frišová udelila slovo starostke Karlovej Vsi Dane Čahojovej, ktorá zdôraznila, že „pamäť si treba pestovať na zachovanie citlivosti svedomia a duše a treba myslieť na to, že ľudský život je veľmi krehký aj dnes...“.

To najdôležitejšie však starostka vyjadrila na záver. „Budem sa veľmi snažiť túto pamäť pestovať. Najmä medzi tými, ktorí prichádzajú po nás a ktorí priamu skúsenosť s takýmto ľudským zlom nezažili.“

Najdôležitejšie boli tieto slová preto, lebo avizovali, že po rokoch si spomienku na tragédiu pri Melku budú protifašisti opäť pripomínať aj s karloveskou školskou mládežou.

Hlavný príhovor mal M. Krno, ktorý poukázal, že masaker pri Melku bol udalosťou, kedy v pár okamihoch zhaslo okolo tridsať životov výkvetu ilegálneho hnutia na Slovensku. „Boli tam Slováci, Maďari, Nemci, Rusín, boli tam aj sovietski partizánski velitelia... Bola to situácia, že slovenský štát na čele s J. Ti-

som a jeho príbuzným premiérom Š. Tisom dali už odsúdených ilegálnych pracovníkov bez problémov, bez pardonu, gestapu.

A práve 19. februára 1945 išiel prvý transport do Mauthausenu (250 mužov na piatich neoznačených nákladných autách), ktorý bol koncentračným táborom pre „elitu“, povedal.

Pri Melku transport obstrielalo spojenecké letectvo, pričom okamžite zahynulo okolo 30 ľudí, ďalší zomreli na následky zranení neskôr. „Okolo päťdesiat ich zhromaždili do nejakého baraku a tridsať osem hodín k nim nepustili žiadneho lekára... Celkovo tento transport v Mauthausene neprežilo ďalších osemde-

siat ľudí“, povedal M. Krno a dodal, že posledný „piaty transport s politickými väzňami odišiel z Bratislavy štyri dni pred oslobodením, teda 31. marca 1945... Všetkých z tohto transportu v Mauthausene hneď aj postrieľali“.

Preto pomník a hrob v Slávičom údolí patrí obeť v Melku i Mauthausene. – vmi –

Na Slavíne sme si pripomenuli Deň obrancu vlasti

V predvečer 100. výročia ruského sviatku Dňa obrancu vlasti RF sa v stredu 21. februára na Slavíne stretli antifašisti a priatelia slovanského ruského národa.

Za chorého veľvyslanca RF A. Fedotova hostí na tejto posvätné pôde vítal radca veľvyslanectva Andrej Šabanov. Medzi slovenskými predstaviteľmi

poslanca NR SR Antona Hrnka, ústredného tajomníka SZPB Viliama Longauera s delegáciou, predsedu Slovensko-ruskej spoločnosti Jána Čarnogurského

s delegáciou, slovenských motorkárov „Noční vlci“ a mnohých iných.

Pietny akt sa konal bez slov, no symbol sedemmetrovej sochy červenoarmejca, ktorá sa čnie nad monumentom Slavína, je stále veľavravný. Už od roku 1960 oznamuje, že slobodu nám priniesol červenoarmejec s červenou zástavou, ktorý aj na Slovensku rozdupal hákový kríž.

* * *

Tohtoročný 23. február začal odratúvať aj jeden smutný „rekord“. V tento deň sa totiž vojna, ktorú rozviazali ukrajinskí neofašisti proti Donbasu, stala o jeden deň dlhšou ako Veľká vlastenecká vojna, ktorú proti ZSSR rozpútal nacistička Hitler.

Ukrajinský časopis „Korrespondent“ tieto dni ráta od 13. 4. 2014 kedy bola vyhlásená tzv. „antiteroristická operácia“. – vmi –

Žena

- ako dievča,
- ako nositeľka života,
- ako pilier človečenstva.

Poznám ich, keď sú ako hviezdy nebeské, či ako zachmúrená obloha, alebo ako jazierko čisté, oči sú to, oči dievčata.

Poznám ich, ako kvety so životodárnym nektárom, z ktorého dá sa piť šťastie i láska, slasť a porozumenie, ale aj nenávisť.

Poznám ich, stonajúce pri zrode človeka, aj ako plačúce pri jeho skone. Hladkajúce i fackujúce, slasťou sa preťahujúce ako malé mačiatka, ale aj vrčiacie ako rozhnevané vlčice.

Poznám ich, ako dievčatá, ženy, matky, staré mamy, bez ktorých je človečenstvo nemožné.

Skladám preto všetkým predstaviteľkám, krásneho a nežného pohlavia čo najúprimnejší hold za ich porozumenie, lásku a pochopenie, nielen pri ich sviatku „Medzinárodného dňa žien“, ale počas celého života.

Dušan Vilim, predseda ZO SZPB brig. gen. Karola Pelníka, Pezinok

Liberálna logika prezumpcie viny Ruska

Prečo je okolo ruských hraníc 400 amerických základní? Pretože Rusko sa k nim priblížilo!

Prečo sa proti Rusku zavádzajú sankcie? Pretože Rusko na celom svete podkopáva demokratické procesy!

Prečo Hitler prepadol ZSSR? Pretože ZSSR sa chystal prepadnúť nacistické Nemecko!

Každý rozhladený človek si však postaví otázku. Nie je to už o absolútnej paranoji? Ved' si len uvedomme, aké nové dokumenty sa zrodili v ostatnom mesiaci.

Čítajme doktrínu národnej bezpečnosti USA a... nepriateľom číslo 1 je Rusko. Pridajme si k nej doktrínu národnej obrany USA a... nepriateľom č. 1 je tu opäť označené Rusko. Do tretice si všimnime atómovú doktrínu USA. Aj v nej je za nepriateľa číslo 1 označené Rusko.

Na Mníchovskej bezpečnostnej konferencii vystupuje 16. 2. poradca prezidenta USA H. R. McMaster a opäť zaznie, že Rusko je nepriateľom číslo 1.

Nie je to už na psychiatra?

V. Mikunda

Vystavia Pittsburskú i Mníchovskú dohodu

Na Slovensku a v Česku budú mať ľudia prvýkrát v histórii možnosť vidieť súbor originálnych dokumentov, ktoré zohrali zásadnú rolu v dejinách Československa a v osudoch jeho obyvateľov. Národné múzeum v Česku a Slovenské národné múzeum totiž získali súhlas na zapožičanie originálov Mníchovskej dohody, Viedenskej arbitráže a takzvaného Protokolu Hácha – Hitler, Pittsburskej dohody a československých ratifikácií zmlúv z Versailles, Saint-Germain a Trianonu.

Všetky dokumenty budú prezentované v Bra-

tislave a Prahe na Česko-slovenskej / Slovensko-českej výstave, ktorú pripravujú národné múzeá Českej republiky a Slovenskej republiky pri príležitosti 100. výročia vzniku spoločného štátu Čechov a Slovákov.

Výstava bude prezentovaná najskôr na Bratislavskom hrade od 26. apríla do 9. septembra a následne sa presunie do Prahy ako výstava, ktorou sa otvorí novo zrekonštruovaná Historická budova Národného múzea v Prahe. Pre verejnosť bude sprístupnená symbolicky 28. októbra.

Podľa aktualne.centrum.sk, 20. 2. 2018

Sme za nový štátny sviatok: Vznik Česko-Slovenska

V tomto roku oslávime 100. výročie vzniku Česko-Slovenska, „ktoré môžeme považovať aj za vznik slovenského národa“, uviedol na úvod vystúpenia v predsedníctve ÚR SZPB bývalý poslanec NR SR a spoluvorca zákona „Výročie SNP“ Pavol Kanis a hneď pri tom zdôraznil: „Keď hovoríme o štátnom sviatku, tak sa nejedná o dátumy, ale o filozofiu dejín národa! O hodnotu danej historickej udalosti!“

Iniciatíva na vznik tohto zákona sa zrodila počas Valného zhromaždenia Spoločnosti M. R. Štefánika, ktorá sa usiluje, aby tento zákon bol prijatý Národnou radou SR v roku 2018.

Pavol Kanis, ako člen Spoločnosti M. R. Štefánika i SZPB, vznik tohto zákona opodstatňuje aj takto: „Keď sme na pôde samostatnej Slovenskej republiky, tak musíme mať novú interpretáciu vzniku Česko-Slovenska. To znamená, že nemusíme preberať konvenciu z prvej republiky o 28. októbri vzniku ČSR, lebo to ani nie je autentická pravda,“ zdôraznil.

„Národný výbor 28. 10. 1918 vyhlásil samostatný československý štát a formu vlády ponechal na Národné zhromaždenie. My sme sa k tomu pridali 30. 10. Martinou deklaráciou. O republike teda môžeme hovoriť až od 14. novembra 1918.“

28. október sa teda stal istou konvenciou, keď na Mierovej konferencii v Paríži bolo treba určiť medzinárodno-právny začiatok Česko-Slovenska. Čiže 28. október sa určil ako dohoda!“

Objektívny pohľad na vznik Česko-Slovenska hovorí, že to nie je otázka nejakého dňa, ale, že je to proces, v ktorom sa spája viacero udalostí v rôznom čase.

„Ako to teda vyjadríme,“ pýta sa Pavol Kanis a k tomu pridáva aj jednoznačnú logiku: „Keď sme samostatná republika, mali by sme si všimnúť prínos Slovákov k vzniku tohto štátu!“

Predstava P. Kanisa, ktorý má kompetenciu rokovať o štátnom sviatku SR „Vznik Česko-Slovenska“ od Spoločnosti M. R. Štefánika a od 22. 2. 2018 aj od Predsedníctva ÚR SZPB, je nasledovná:

Povedal, že už sa realizuje spoločenský tlak na prezidenta SR, na vládu SR i na Národnú radu SR, aby si tento návrh jednoducho osvojili a aj ho podporili. Keď bol v diskusii k tomu použitý voči ústavným orgánom pojem, že ide o „dobropis“, Pavol Kanis to razantne odmietol a opätovne zdôraznil, že ide výslovne o spoločenský tlak! V ďalšej diskusii upozornil, že „návrh je aj o kolíske nášho národa. A ak to nebude prijaté v roku storočnice, tak to už nebude prijaté nikdy!“

„100 rokov je síce isté magické číslo, ale toto je aj naša národná schizofrénia. V tom, že nevieme osláviť ani svoju vlastnú kolísku... Voči Československu môžeme mať akékoľvek výhrady, no nemôžeme nevidieť, že ide o udalosť, ktorá znamenala našu národnú záchranu,“ zdôraznil.

Čo je produktom tejto iniciatívy?

Je ním pamätný spis, ktorý sa bude skladať z návrhu zákona, z dôvodovej správy k návrhu zákona a zo 100 podpisov.

To ony sú základom spoločenského tlaku, pretože ide o 10 skupín osobností po 10 podpisov.

Prvých 10 podpisov je Štefániková rodina (existujú po ňom ešte tri línie, ktoré žijú, hoci po meči už vymreli. Posledná žena, ktorá nosila meno Štefánika je Tamara Dudášová. Tá tento spis na kameru už podpísala 1. 1. 2018.). Druhú desiatku tvoria pamätníci. Všetko sú to mimoriadne významní ľudia. Tretia skupina sú učelia a vedci z celého Slovenska. (Tu sa vychádza z toho, že Štefánik bol astronóm.) Štvrtá skupina sú vojaci, pretože Štefánik bol generál. Už to podpísal ako hlavný veliteľ exprezident Rudolf Schuster a končí to kozmonautom Ivanom Bellom. Piata skupina sú nadácie a organizácie. Začína to Nadáciou M. R. Štefánika a končí, pravdepodobne, s Nadáciou Krišťaľové krídlo.

Ďalej nasleduje Klub generálov a klub diplomatov, potom idú umelci, ktorí riešia aj výtvarný návrh pamätného spisu (Ide o výtvarné dielo, aké kedysi robila Matica slo-

venská). Nasledujú olympijskí víťazi, po nich autori (Peter Jaroš, Anton Kykisch...) a končí to Spoločnosťou Milana R. Štefánika.

Nespomenul som ešte jednu dôležitú skupinu a to sú podnikatelia. S ich podpisovou podporou sa dostávame do inej dimenzie, pretože štátny sviatok je aj o ekonomických súvislostiach.

Výber osobností vo všetkých skupinách zaručuje, že je to celoslovenské názorové spektrum, vrátane celoslovenského územného pokrytia. Pavel Kanis to zdôvodnil čínskou múdrosťou: „Nech kvitnú všetky kvety!“

Vzťah k vzniku spoločného štátu Česko-Slovenska tvoria dve rozdielne interpretácie:

Česi to od počiatku zahraničného odboja a v podstate až do 1. 1. 1993 chápali tak, že sa obnovil český štát na báze českého historického práva, čím mali, ako kľúčové, vyriešených Nemcov a svoje hranice. A k tomu, že sa pripája uhorská vetva československého kmeňa, plus teritórium Slovenska.

Slovenská predstava je iná od samého počiatku. Vyjadruje ju fakt, že sa spájajú dva rovnocenné národy, ktoré vytvárajú spoločný štát. Náš národ má v sebe jeden základný cieľ. Že sme svojbytný národ a teda máme právo na vlastné sebaurčenie. Až do podoby štátu.

Tento náš zápas o svojbytnosť a rovnocennosť je vlastne podstatou slovenských dejín od meruôsmych rokov, od roku 1848.

Súboj o interpretáciu vlastnej dejinnej línie sa odohral aj pri štátnom sviatku Výročie SNP, ktorý bol prijatý v septembri 1992, čiže pred vznikom samostatnej SR.

„Aj tento súboj bol o interpretáciu dejín,“ hovorí Pavol Kanis. „My sme ho vnímali tak, že cesta k samostatnej SR začína vznikom ČSR, postupuje cez SNP rovný s rovným, cez federáciu až do podoby samostatnej demokratickej republiky,“ povedal.

Oponovali nám, že vznik ČSR nie je tou vrcholnou udalosťou, ale je ňou 14. marec 1939.

Tí, ktorí boli proti Povstaniu, sú aj proti vzniku Česko-Slovenska ako štátneho sviatku. Pretože ich predstava historickej cesty je: 14. marec 1939 a druhá SR od 1. 1. 1993.

Lenže! Je tu ešte jeden fenomén. SR totiž nevznikla na zelenej lúke 1. 1. 1993, ale stala sa nástupníckym štátom Česko-Slovenska, tzn. historické korene tejto republiky sú na mierovej konferencii v Paríži a na Trianonskej zmluve.

Preto tí, ktorí hovoria, že máme len dva významné sviatky (14. 3. 1939 a 1. 1. 1993), tak tí vylupujú Slovensko z medzinárodných vzťahov. Avšak existencia nášho súčasného štátu je založená na medzinárodno-právnych konaniach Česko-Slovenska. Z roku 1919 a z roku 1920.

Poznámka: „Uvidíte, čo sa bude diať pri 100. výročí Trianonu,“ varuje Pavol Kanis. „Pýtam sa, čím sa tento štát chce brániť voči tomu náporu? Chce sa brániť s laznickým myslením, alebo chce postaviť medzinárodný právny základ, čiže vrátiť sa ku vzniku Česko-Slovenska?“

Ak niekto neguje význam vzniku ČSR, tak si odhadzuje tromfy v súboji o Trianon, ktorý nastane.“

Podstata návrhu

Názov štátneho sviatku bude: Vznik Česko-Slovenska. Je to najbežnejší termín, ktorý sa používal už v rámci zahraničného odboja a používa sa aj teraz.

Kedy sa má sláviť? Keďže je to proces, má mať v ňom významné miesto aj 28. október a aj 30. október. Preto sa navrhuje, aby to nebolo zakotvené na nejakom jednom dátume, ale aby sa „Vznik Česko-Slovenska“ oslavoval poslednú októbrovú nedeľu.

Prečo? Nedeľa je v našom kultúrnom priestore dňom, v ktorom sa niečo svätí. No a tým, že určujeme, aby to bolo v nedeľu, máme vyriešenú aj otázku pracovného dňa. Na základe toho nám to podporia aj rozhodujúci podnikatelia v SR.

Článok z uznesenia: Predsedníctvo ÚR SZPB splnomocňuje predsedu SZPB k podpisu Návrhu na ustanovenie štátneho sviatku vzniku ČSR v roku 1918 podľa návrhu Spoločnosti M. R. Štefánika, ktorý predniesol P. Kanis.

Zaznamenal V. Mikunda

Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

teľstva tohto kontinentu. Komu tento stav vyhovuje a na čo slúži? Viem pochopiť nešťastných ľudí tých krajín skade prichádzajú migranti, ale v takom počte, v ktorom chodia je to asi nezdravé, škodlivé a podozrivé. My by sme sa mali v našich radoch k tomuto problému postaviť tak, aby sa konečne zastavil príliv migrantov a všetkými možnými dostupnými spôsobmi bola bránená naša kultúra, tradície a naša európska civilizácia.

Jozef Cerovský, predseda ObIV SZPB, Lučenec:

– Skúsenosť zo západu sa približuje k pravde. Žiaľ, netýka sa to len imigrantov, ale aj čiastočne neprispôsobivých spoluobčanov. Prax je taká, že pravidlá nám začínajú určovať oni.

SZPB by sa tejto otázke mala citlivo venovať, lebo sa to týka aj nás. Musíme rozlišovať keď sa jedná o extrémistické prejavy a keď sa jedná o zneužívanie nášho sociálneho systému.

Igor Kovačka, predseda ZO SZPB, Sklabiňa: – Otázka imigrácie je háklivou témou, hlavne pre členov SZPB, ktorých okrem boja proti fašizmu spája idea mierovej spolupráce národov a národností, ale aj idea boja proti akejkoľvek forme násillia, xenofóbie a rasovej a náboženskej neznášanlivosti a nenávisti. No tu sa to však dokonale mieša. Ak by sme chceli byť objektívni, tak by sme naozaj museli poznať pozadie imigračných vlín. Na jednej strane vieme, že vojny a nepokoje na strednom východe a v severnej Afrike vyhánajú ľudí z vlasti a potrebujú pomoc (to zažili v minulosti aj naši spoluobčania). Na druhej strane je možné, že ide aj o snahu takouto formou rozširovať vlastnú kultúru a náboženstvo do bohatšej kresťanskej Európy.

Vždy platilo, že slušný hosť by sa mal prispôbiť zvyklostiam hostiteľa. Ak ktosi potrebuje pomoc, pomôžeme mu, ale pravidlá pomoci naozaj musí nastaviť ten, kto pomáha a ak to komusi nevyhovuje, tak sa s ním treba slušne rozlúčiť. ÚR SZPB by sa mala určite venovať aj tejto oblasti.

Štefan Lesný, tajomník ZO SZPB, Dunajská Streda:

– Istotne! Keď naši občania za minulých režimov utekali do zahraničia, museli sa vždy prispôbovať. Ako by to vyzeralo u nás, keby sme nemali na imigrantov žiadne požiadavky – hlavne, aby sa prispôbili nášmu štýlu života?

Štefan Tichý, člen ZO SZPB Martin-Stred: – Politici musia chrániť svojich občanov. Stredoveké barbarstvo v podobe islamského práva (Šaría) sem nepatrí, kde žena je len živý majetok a kresťan špinavý pes. Korán nabáda na vojnu s neveriacimi, pokiaľ všetci nebudú veriť v Alaha. To je aj moja odpoveď, na ktorej strane má byť SZPB a aj celý národ.

Ľudia, bdejte!

Ján Kochan, predseda ZO SZPB gen. Viesta Revúca:

– Imigranti sa musia prispôbiť pravidlám krajiny, do ktorej emigrovali. Nebude sa predseda prispôbovať väčšina menšiny. Páči sa mi prístup Austrálie. Komu sa nepáči naša kultúra, náboženstvo či spôsob života môže odísť odkiaľ prišiel. Nikto ho v našej krajine nebude zdržiavať. Nebudeme predseda stavať imigrantom mešity a oni budú búrať naše kostoly či kultúrne pamiatky. A je pravdou, že ak pravidlá imigrantom neurčíme my a nebudeme trvať na ich dodržiavaní, zneužijú to vo svoj prospech. Vzhľadom na to, že tento problém sa týka všetkých občanov krajiny, t.j. aj členov SZPB, je potrebné sa venovať aj tejto otázke. To, čo imigranti robia v krajinách kde boli prijatí, je nepochopiteľné.

Václav Homišan, predseda ObIV SZPB, Stará Ľubovňa: – Otázke imigrantov nech sa venujú politici. SZPB nech sa venuje svojmu poslaniu a cieľom obsiahnutým v Stanovách SZPB. Samozrejme, že aj napriek tomu, nemôžeme prehliadať terorizmus a rasizmus z toho plynúce.

Božena Šulajová, tajomníčka ZO SZPB, Žiar nad Hronom: – Môj názor je, že áno. Ak budú imigranti v budúcnosti určovať pravidlá, tak sa to bude týkať nás všetkých.

Nám sa potom zmení svet, ktorý nemusíme nielen chápať, ale ťažko aj prežívať. Pôjde o obrovskú zmenu kultúry života.

Nová reprezentácia Matice na návšteve SZPB

Z podnetu Klubu umelcov, spisovateľov a historikov pri ÚR SZPB sa 14. februára tohto roku uskutočnilo rokovanie SZPB a nového vedenia Matice slovenskej, na čele s predsedom Mariánom Gešperom.

Za Maticu slovenskú sa rokovania ďalej zúčastnil predseda DV MS Štefan Martinkovič, členka predsedníctva Libuša Klučková a podpredseda Mladej Matice Martin Hájník.

Delegácia Matice priniesla odbojárom vzácné dary – originály novinových vydaní v období SNP – Slovenské národné noviny, Útok, Bojovník, Hlas národa, ale najmä mimoriadne vzácnu pôvodnú tlač prvých, konštitutívnych uznesení a rozhodnutí SNR. Obsahuje o. i. rozhodnutie o zrušení a zákaze činnosti subjektov ako HSLŠ, HG, atď. A tým, samozrejme, aj ich symbolov!

M. Hájník na začiatku rokovania pripomenul zásluhy Mladej Matice, ktorá na východe Slovenska vydala pozoruhodný kalendár s portrétmi partizánskych veliteľov, venovaný činnosti partizánskeho zväzku Čapajev.

Marián Gešper potvrdil detailnú oboznámenosť s osudmi a reáliami osobností ako mjr. Ľudovít Kukorelli, Ivan Kononovič Baľuta, atď.

Pri serióznom pochopení spoločných záujmov pri rozvíjaní pokrokového odkazu našich národných dejín sa obe strany dohodli na koncipovaní dohody o spolupráci, resp. memoranda, ktoré by malo deklarovať spoločné záujmy a aktivity. Tie majú jasne precizovať spoločné antifašistické tradície a pozície oboch partnerov. Boli dohodnuté termíny a postup, ako aj gestori spracovania takéhoto dokumentu, ktorý má napomôcť reálnemu pokroku v súčinnosti oboch inštitúcií.

V závere stretnutia si delegácia Matice v novej zostave opätovne prezrela stálu expozíciu SZPB Za slobodu! Z tejto návštevy a prehliadky sa v súčasnosti spracúva dokumentárna filmová reportáž s príhovorom predsedu SZPB Pavla Sečkára s exkurzným príhovorom zostavovateľa expozície Ladislava Skraka, ako aj s vyjadrením osobných názorov a postojev, ako aj ocenením prezentovaných hodnôt z pozície Mariána Gešpera. Tento dokument mieni vymazať v našom povedomí naivitu a chyby minuloročného dokumentu Matice slovenskej.

Ladislav Skrak,

tajomník Klubu umelcov, spisovateľov a historikov pri ÚR SZPB

Antisemitizmus na pojednávaní: Mazurek spochybnil znalca, povedal, že je Žid

Výsluchom znalca pokračovalo na pracovisku špecializovaného trestného súdu (ŠTS) v B. Bystrici hlavné pojednávanie s poslancom NR SR za Kotlebovu stranu Milanom Mazurekom zo Spišskej Belej.

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry podal na neho obžalobu pre prečin hanobenia národa, rasy a presvedčenia v súbehu s prečinom podnecovania, hanobenia a vyhrážania sa osobám pre ich príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, farbu pleti či pôvodu rodu. Celé predpoludnie vypovedal znalec a na záver jeho výsluchu ho obžalovaný namietal a zároveň vyslovil názor, že znalec je Žid. Prokurátor označil námietku obžalovaného za neodôvodnenú a sudca mu vyhovel.

„Ja som podal námietku, že nie je možné lustrovať, kádrovať znalca z dôvodov jeho pôvodu. To akoby niekto povedal, že žiadny občan židovského pôvodu nie je schopný dodať znalecký posudok v takejto veci. Bola to scestná námietka,“ zdôraznil prokurátor.

Pravda.sk, 27. 2. 2018 (výňatok)

Čo píšú iní

(Dokončenie zo str. 2)

torickými faktami, vyhlásil vedúci kancelárie predsedu vlády Poľska Michał Dworczyk v éteri Poľskej televízie.

Už predtým premiér Izraela Benjamin Netanjahu v telefonickom rozhovore s poľským kolegom Mateuszom Morawieckim hovoril o neprípustnosti jeho slov o podiele niektorých osôb židovského národa na holokauste.

Podľa ria.ru, 19. 2. 2018 (výňatok)

■ Poľský minister Czaputowicz: Výkladom súdu sa odstráni pochybnosti vo vzťahu k zákonu o holokauste

Poľský minister zahraničných vecí Jacek Czaputowicz vyslovil predpoklad, že poľský ústavný súd pri skúmaní novely zákona o Ústave pamäti národa (IPN) možno pristúpi aj „k istej interpretácii“ jej klauzúl, ktorá je nutná v záujme odstránenia existujúcich pochybností.

Balík zmien v zákone o IPN stanovuje tri roky väzenia za používanie slovného spojenia „poľské tábory smrti“ a ďalšie termíny, ktoré sa dajú interpretovať ako pokus pripisovať Poliakom spoluvinu za zločiny nacistického Nemecka, vrátane genocídy európskych Židov.

Návrh zákona o IPN vyvolal diplomatický spor medzi Izraelom a poľskou vládou. Proti novele sa vyslovili aj USA a Ukrajina.

Pravda.sk, 19. 2. 2018 (výňatok)

■ Poľský premiér vyjadrením, že počas holokaustu existovali aj „židovskí páchatelia“, pobúril Izrael

Diplomatická roztržka medzi Izraelom a Poľskom o kontroverznom zákone, ktorý zavádza trestnú zodpovednosť za výroky, obviňujúce Poliakov za ich údajnú spoluúčasť na nacistických zločinoch, sa opäť rozpútala počas Mníchovskej bezpečnostnej konferencie. Informovala o tom agentúra DPA.

Izraelský premiér Benjamin Netanjahu uviedol, že vyjadrenie jeho poľského kolegu Mateusza Morawieckého, že počas holokaustu existovali aj „židovskí páchatelia“, sú „poburujúce.“

„Problém je v neschopnosti pochopenia histórie, ako aj nedostatočná citlivosť k tragédii nášho ľudu,“ napísal Netanjahu v sobotu na Twitter s tým, že s Morawieckim chce hovoriť čo najskôr.

Morawieckeho sa novinár opýtal, či by ho Poľsko považovalo za zločinca, ak uverejní, že jeho židovskú rodinu zradili nacistickej tajnej polícii Gestapo ich poľskí susedia.

„Samozrejme, že by to nebolo trestné, ak by ste tam uviedli, že to boli poľskí páchatelia, rovnako ako boli aj židovskí páchatelia, ako boli ruskí páchatelia, či Ukrajinci, nie iba nemeckí páchatelia,“ odpovedal na otázku poľský premiér.

Novelu zákona o Ústave pamäti národa (IPN), ktorá trestá pripisovanie zodpovednosti za holokaust Poliakom, schválil Senát 1. februára. Poľský prezident Andrzej Duda novelu zákona podpísal 6. februára. Predmetná novela však vyvolala diplomatickú roztržku medzi Poľskom a Izraelom. Izraelský premiér Benjamin Netanjahu ju prirovnal k pokusom o prepísanie dejín.

HSP, 18. 2. 2018 (výňatok)

■ Lavrovove slová na bezpečnostnej konferencii v Mníchove

Západ sa od týchto slov až spotil. Takým spôsobom sa s „vyvolenými“ doposiaľ nikto nezhováral.

„Veľký ruský historik Ključevskij hovoril, že história trestá za neznalosť dejín. Pred osemdesiatimi rokmi v roku 1938 tu bola spísaná dohoda o rozčlenení Československa, ktorá sa stala predohrou 2. sv. vojny. Neskôr pred Norimberským tribunálom obvinení vodcovia 3. ríše, v snahe

ospravedlniť Mníchovské sprisahanie, tvrdili, že „jeho cieľom bolo vytlačiť Rusko z Európy“. Konkrétne to hovoril Wilhelm Keitel.

V tragédii Mníchova sa odrazili všetky boľavé miesta tej epochy. Medzi nimi viera vo vlastnú výnimočnosť, odcudzenosť, vzájomné podozrievanie, stávanie na budovaní sanitárnych kordónov a nárazníkových zón, neskrývané zasahovanie do záležitostí iných štátov.

Tieto spomienky sú ešte znepokojujúcejšie, ak ich priložíme k reáliám dnešných dní, k pokusom nečestnej falzifikácie dejinnej pravdy o 2. sv. vojne i udalosti, ktoré jej predchádzali, k pokusom rehabilitácie nacistov a ich pomáhačov.

V niektorých štátoch EÚ sa zákonodarne stavia rovnítko medzi nimi, nacistami a ich pomáhačmi a osloboditeľmi Európy. Preto sa tam búrajú pamätníky víťazov nad fašizmom!“

Celý prejav: <https://www.youtube.com/watch?v=v4Cwgjlw3BU>

■ Krymskí Tatári chcú od Nemecka reparácie za spálené dediny

Kurultaj moslimov Krymu mieni nastoliť pred úradu Nemecka otázku o kompenzáciách ujmy a náhrady škôd, spôsobených polostrovu počas jeho okupácie v rokoch Veľkej vlasteneckej vojny.

„Veľká vlastenecká vojna bola surovou skúškou pre obyvateľstvo Krymu. Za roky okupácie bolo zničených 127 krymských dedín, spolu s ich obyvateľmi, ktorých fašisti obviňovali zo vzťahov s partizánmi. Nepriatelia sa nezľutovali nad nikým, ani nad maloletými deťmi, ani nad starcami a ženami. Poslanci Kurultaja moslimov Krymu sú pevne presvedčení o morálnom i právnom nároku vrátiť sa k otázke reparácií,“ hovorí sa vo vyhlásení, prijatom na mimoriadnom Kurultaji moslimov Krymu, ktorý sa konal v sobotu 17. 2. v Simferopole.

Vo vyhlásení sa tiež hovorí, že „bolo nariadené zorganizovať pracovnú skupinu na prípravu, spracovanie a odovzdanie dokumentov Spolkovej republike Nemecko o náhrade škôd a kompenzácií ujmy“.

Krym Nemci okupovali od jesene 1941 do jari 1944.

Podľa ria.ru, 17. 2. 2018

■ Na hraniciach s Poľskom nútia Ukrajincov odsudzovať Banderu

Poľskí pohraničníci sa začali dopytovať Ukrajincov, ktorí chcú získať právo na pobyt v Poľsku, na ich vzťah k Stepanovi Banderovi a voči Organizácii ukrajinských nacionalistov – Ukrajinskej povstaleckej armáde (OUN-UPA). Napísala to Rzeczpospolita s odvolávkou sa na televíziu Superstacja.

V článku sa tvrdí, že na prekročenie poľskej hranice Ukrajincami treba v besede jasne vysloviť odsúdenie činnosti Banderu a OUN. Ten, kto odmietne odpovedať na otázky alebo sa im vyhne, bude mať vstup do Poľska zamietnutý.

Istý Ukrajinec sa vraj priamej odpovedi vyhol a napriek tomu, že otec i deda mali poľské občianstvo, bol mu vstup do Poľska zamietnutý. Počas besedy údajne vyhlásil, že „nikdy nevnikal do histórie OUN“ a teda, že nevie, kto má vinu na Volynskej masacre.

Podľa ria.ru, 16. 2. 2018

■ Chmelhickij ako Hitler a...

Premiér Poľska M. Morawiecki v meste Chelm počas vystupovania v knižnici na tému dejín vzťahov Poliakov a Židov zacitoval rabína, ktorý stavia Bohdana Chmelnického do jedného radu s Adolfom Hitlerom a Heinrichom Himmlerom. Informáciu priniesla RIA Novosti Ukrajina.

Morawiecki vyhlásil, že Poľsko nikdy neprenasledovalo Židov, ba rôznymi privilégiami im vytváralo dobré podmienky pre život. Ibaže v dejinách oboch národov boli nejednoduché momenty, vrátane povstania Chmelnického v polovici 17. storočia, ktoré, ako povedal premiér, sa v židovskej historiografii porovnáva s holokaustom.

Podľa ria.ru, 13. 2. 2018

Metodický deň v Oravskej Jasenici

Občiv SZPB Ružomberok na čele s predsedom Róbertom Fajtom, spolu so ZO SZPB v Dolnom Kubíne, nadviazali úzku spoluprácu so školským úradom v Námestove a 14. 2. 2018 navštívili ZŠ Martina Hamuliáka v Oravskej Jasenici, kde sa konal metodický deň pre učiteľov dejepisu a prednáška s besedou pre žiakov 8. a 9. ročníka ZŠ.

Predseda oblastnej HDK Stanislav Chytko učiteľom dejepisu z regiónu Bielej Oravy urobil prednášku na tému: „Úvaha nad didakticko-metodickými návrhmi k hodine dejepisu“ a „Vývoj extrémizmu na Slovensku“.

Predseda HDK a tajomník ZO SZPB Dolný Kubín Štefan Novák sa venoval žiakom s prednáškou „História 2. svetovej vojny a SNP a protifašistický odboj na Orave“.

Metodický deň mal veľmi kladnú odozvu u pedagógov dejepisu a žiakov. Lektori SZPB ponúkli širšiu spoluprácu so ZŠ v celom regióne Oravy s organizovaním besied pre žiakov základných a stredných škôl s priamymi účastníkmi protifašistického odboja a ďalej ponúkli pomocnú ruku pri organizovaní vedomostných kvízov pre žiakov k histórii 2. svetovej vojny a protifašistického odboja. –SN–

Hodnotiacia členská schôdza ZO SZPB partizána Tótha Rožňava

Ktorá sa konala 8. 2. 2018 konštatovala, že rok 2017 bol pre organizáciu v ostatných rokoch jedným z najlepších.

Výboru sa podarilo spolu s oblasťným výborom SZPB v Rožňave zorganizovať 17 akcií pripomínajúcich protifašistický odboj na Slovensku. Do našich radov vstúpilo 25 nových členov, čím sme dosiahli počet 155. Za ostatných 10 rokov je to najvyšší počet.

Výboru sa podarilo nadviazať a zlepšiť aj spoluprácu so základnými školami v Rožňave a to aj vďaka osobným kontaktom a spolupráci s riaditeľmi ZŠ.

Najlepším príkladom našej aktivity je však projekt „Po stopách

osloboditeľov mesta Rožňava a jeho okolia,“ ktorý sa uskutočnil 4. 5. 2017 na Sílickej planine a v meste Rožňava. Naši členovia sa tu zamerali na objasnenie objektívnej histórie mladým Ľudom, ktorí v posledných rokoch dostávajú skreslené informácie tak o priebehu 2. sv. vojny, ako aj o zmysle SNP.

Ceníme si, že sme zlepšili aj informovanosť obyvateľov mesta Rožňava o práci členov ZO SZPB a to vďaka príspevkom do miestnych regionálnych novín a do

dvojitzenníka Bojovník členmi výboru Máriou Zolnou, Milanom Malčekom a Milanom Kupčom. Informácie o našej činnosti šíriame aj prostredníctvom Rožňavského televízneho vysielania. Počas rokovaní sme tiež obnovili výbor základnej organizácie a odovzdali ďakovný list Helene Garajovej a Magdaléne Fedorovej. Za sponzorské dary došlo za verejne poďakovali Karolovi Gogolákovi a priamemu potomkovi účastníka SNP Michalovi Fedorovi.

V diskusiách zazneli aj kritické slová členov, ktorí požadovali,

aby pamätník partizána Jozefa Tótha bol vrátený na pôvodné miesto na Banickom námestí, nielen ako historická pamiatka, ale hlavne ako prejav úcty k človeku, ktorý bol v decembri 1944 popravený fašistami. Za mesto Rožňavu v diskusiách vystúpil zástupca primátora Dezider Kemény, ktorý poďakoval výboru a celej organizácii za spoluprácu a ubezpečil, že mesto bude aj v budúcnosti podporovať protifašistické podujatia, osobitne pre najmladšiu generáciu.

Milan Malček
predseda ZO SZPB partizána Tótha Rožňava

Oslavy so 47-ročným turnajom

V nedeľu 28. januára 2018 si občania obce Kamienka, okr. Stará Ľubovňa uctili pamiatku hrdinov 1. a 2. sv. vojny položením vencov k pomníku padlých. Vzdať tým hold a veľkú vďaka za súčasné mierové dni.

Podujatia sa zúčastnili aj oblasťný predseda SZPB Václav Homišan a tajomníčka Anna Majchrovičová. Slávnostný prejav predniesol podpredseda Občiv SZPB Ladislav Šlachťovský, ktorý ním priblížil útrapy a strádania počas oslobodzovacích bojov obce

i celého okresu. Úprimné poďakovanie a úctu vyjadril padlým a vôbec všetkým, ktorí prispeli k oslobodeniu spod fašizmu a nacizmu. Súčasťou týchto osláv bol už 47. ročník volejbalového turnaja o „Putovný pohár“ v telocvični ZŠ s MŠ, kde počas dvoch dní zvädzali úrputné boje družstvá zložené výlučne z miestnych obyvateľov a rodákov. V nedeľu sa zároveň konal aj mini turnaj s medzinárodnou účasťou družstiev mužov a žien z družobného mestečka Kamionka-Vieľka z PR.

Ján Folvarský

73. výročie oslobodenia Bystrého

ZO SZPB v obci Bystré si 18. 1. 2018 pripomenula svoje oslobodenie. Nebolo by to možné bez výdatnej spolupráce s obecným úradom.

Na slávnosti sa zúčastnili žiaci ZŠ, aj maličkí škôlkari. Bolo im to oboznámením sa s históriou vojno-

vých udalostí, ktoré im sprostredkovali starosta obce, ako aj predsedníčka ZO SZPB. Najviac nás

teší, že týchto osláv sa zúčastňujú naši občania v čoraz väčšom počte.

Naša ZO SZPB vznikla v 60.–70.-tych rokoch minulého storočia a tvorili ju väčšinou priami účastníci protifašistického odboja. Časom sa rozširovala a dnes ju tvoria prevažne mladší členovia, čo ma, ako jej predsedníčku, veľmi teší.

Vtedajší členovia ZO SZPB dali podnet na obecný úrad o zriadenie pietneho miesta, kde by bolo možné uctiť si a vzdať hold padlým obrancom obce. Padlo tu niekoľko sovietskych vojakov. Jedného z nich pochovali miestni občania na tunajšom cintoríne, ostatní sú pochovaní na spoločnom cintoríne v Michalovciach.

Darina Packová, predsedníčka ZO SZPB
(Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Pohorelú oslobodila rumunská armáda

Pohorelci oslavujú oslobodenie svojej obce každý rok koncom januára. V októbri 1944 dedinu obsadili nemecké a maďarské okupačné vojská, slobodu od nich nám priniesli rumunskí vojaci 29. 1. 1945 predpoludním. Čakali ich tu vďační občania, cigánska hudba a slávohrána.

Tohtoročné oslavy usporiadal Jankou Tkáčikovou, výbor ZO obecný úrad na čele so starostkou SZPB s predsedom Jánom Lakan-

dom a priamym účastníkom vojny Ferkom Tlučákom. Spolu s nimi boli prítomní hostia z Oblasťného výboru SZPB Brezno pod vedením predsedu Jaroslava Demiana a tajomníka Jána Šuleja.

Všetci k pamätníku položili veniec a zapálili sviečky za padlých v obidvoch svetových vojnách. Po privítaní účastníkov osláv zaznela hymna SR a povstalecké piesne v podaní členiek speváckej skupiny Kráľova hoľa. Žiaci zo ZŠ s MŠ Pohorelá k tomu zarecitovali aktuálne básne a potom predsedu Ján Lakan-da priblížil priebeh oslobodzovania tak, ako to pamätá obecná kronika.

Po ukončení aktu sa všetci zúčastnení presunuli do priestorov ZŠ s MŠ, kde pokračovala hodnotiacia členská schôdza ZO SZPB. –JL–

Oživenie činnosti ZO SZPB Uderiná

Pri príležitosti 73. výročia oslobodenia obce Uderiná sa 27. januára 2018 uskutočnila hodnotiacia členská schôdza ZO SZPB, ktorej ešte pred rokom hrozil zánik. Po odchode priameho účastníka SNP a predsedu ZO SZPB Rastislava Špaňhela, ktorý bol členom kolektívu Slobodného vysielateľa, zostala v organizácii už iba jedna členka. Napriek tomu sme sa rozhodli organizáciu oživiť a dnes má 40 členov.

Za všetkým treba hľadať plán činnosti, ktorý je prispôsobený rôznym vekovým kategóriám. A tak sme už od začiatku roku usporiadali stolno-tenisový turnaj, kam prišiel odovzdať ceny starosta Lovinobane Marián Lenhard, ktorého zavŕšením bol guláš pri kultúrnom dome pre všetkých spoluobčanov.

Ďalej sme zorganizovali jamé upratovanie verejných priestranstiev pod názvom „Za krajšiu dedinu“, na Deň víťazstva nad fašizmom (8. mája) sme usporiadali pre deti súťaž v kreslení „Mier očami detí“ s náučným

výkladom o 2. svetovej vojne. Z príležitosti 73. výročia SNP sme sa spolu s Občiv SZPB zúčastnili celoslovenských osláv v B. Bystrici a v októbri sme navštívili Múzeum holokaustu v Seredi. V októbri sme z príležitosti Mesiaca úcty k starším usporiadali s MO JDS v Uderinej pre našich seniorov súťažno-zábavné odopoludnie, ktoré svojou účasťou podporili oblasťný predseda SZPB Jozef Cerovský, ako aj starosta M. Lenhard a predsedníčka MO JDS Zora Filová. O na-

ších aktivitách sú spoluobčania informovaní na nástenke v strede obce a všetky sú podložené fotodokumentáciou.

Tieto akcie sa nám podarilo usporiadať vďaka Obecnému úradu v Lovinobani, ktorý nám finančne prispel hlavne na väčšie podujatia a aj vďaka ostatným členom organizácie a rodine Rimajovej, ktorí prispeli finančnými príspevkami a darmi.

Našou prvotnou úlohou je uchovávať spomienky na historické udalosti SNP a 2. sv. vojny a v duchu týchto tradícií vychovávať mladšiu generáciu, ZO SZPB Uderiná

Schôdza s výborným gulášom

Predseda ZO SZPB v Banskej Štiavnici Vladimír Poprac otvoril schôdzu aj s vyjadrením želania, aby sa naši dvaja chorľaví priami účastníci protifašistického odboja Jozef Kopčan a Filip Danninger rýchlo uzdravili.

Rokovania sa zúčastnili oblasťný tajomník SZPB zo Žiaru nad Hronom Ľubomír Jančo a pochopiteľne, aj naši členovia prednosta OÚ v B. Štiavnici Štefan Filip a starostka obce Kozelník Eva Petáková.

Výbor sa v roku 2017 zišiel šesťkrát a okrem štandardného programu sa zaoberal i stavom pamätníkov na Teplom potoku, pamätnými tabuľkami v cintoríne Lazaret a na Rumplovskej osade a generálnu obnovou Pomníka padlých hrdinov nad Poštou. Potechou organizácie je aj to, že krajský pamiatkový úrad odsú-

hlasil úpravu pomníka SNP, stolaťacemu oproti mestskému úradu.

V roku 2017 sme prijali 8 členov SZPB a medzi nimi aj starostky obcí Baďan Ľubicu Kuklovú, Kozelník Evu Petákovú, Sv. Anton Simonu Gulákovú a starostu Banského Studenca Pavla Santorisa. A okrem nich aj Jozefa Karabelyho, Janu Su-

rovcovú, Helenu Fraňovú a Januku Bubelíniovú. K 20. februáru 2018 sme teda mali 54 členov, z toho 24 žien a dvoch priamych účastníkov protifašistického odboja.

V správe boli zhodnotené

naše spomienkové zhromaždenia: 72. výročie oslobodenia B. Štiavnice Červenou a rumunskou armádou a partizánskou skupinou Sokol (6. 3. 2017); 72. výročie Dňa víťazstva nad fašizmom (9. 5. 2017) a 73. výročie SNP.

V ďalšom sme gratulovali k 85. narodeninám našej revízor-

ke Margite Strakovej a 70-tinám Jánovi Štievkovi z Preňčova.

Plán hlavných úloh na rok 2018 predniesol Vladimír Kotilla.

Po schválení uznesenia nasledovalo spoločenské posedenie s výborným gulášom, ktorý navaril majiteľ reštaurácie Gallery Ľubomír Barák.

Vladimír Poprac, predseda ZO SZPB

Deviatci zo ZŠ s MŠ Istebné nad Oravou si v polovici februára so záujmom vypočuli dojímavé rozprávanie o hrôzach 2. sv. vojny a príbehy zo SNP.

Ich pozvanie totiž s vďaka priamy účastník protifašistického odboja, člen ZO SZPB Dolný Kubín Jaroslav Prokop. V škole ho privítal učiteľ dejepisu Peter Teták a vypočuli si ho aj členovia ZO SZPB z Istebného Pavol Stuchlý a Dušan Sabol.

Na pohľad sa účasť môže zdať slabou, ale ak si uvedomíme, že ostatní žiaci boli v tom čase na lyžiarskom výcviku, tak pri účasti deviatich deviatok bola plnohodnotnou. –DS–

Oslavy oslobodenia Detvy

Dňa 13. februára 2018 sme si pripomenuli 73. výročie oslobodenia Detvy od fašistov. Osláv sa zúčastnili členovia SZPB v Detve, občania a čo je potešiteľné, aj žiaci základných škôl.

Oslavy sa začali kladením vencov a kytic predstavitelmi mesta, SZPB, politických strán a občianskych združení pri pamätníku padlých hrdinov SNP. Po štátnej hymne, ktorú zaspievali členovia speváckej skupiny Senior z Klubu dôchodcov č. 3 v Detve, predniesol príhovor primátor mesta Ján Šufliarský. Zdôraznil, že ťažké boje pri oslobodzovaní nášho mesta od fašistických okupantov viedli sovietskí, rumunskí a maďarskí vojaci, z ktorých mnohí položili i to najcennejšie – svoje životy za našu slobodu. Primátor v tejto súvislosti poukázal aj na súčasnosť a potrebu aktívnej bojovať proti prejavom novodobého fašizmu, extrémizmu a intolerancie.

Členovia ZO SZPB sa po oslavách zúčastnili členskej schôdzy, ktorú sme začali minútou ticha na počesť zosnulého predsedu základnej organizácie i Oblasťného výboru SZPB vo Zvolene Dušana Šablátúru. Na členskej schôdzy sme prijali štyroch nových členov, čím sa zvýšil aktuálny stav členskej základne našej základnej organizácie na 205 členov. Členská schôdza splnila svoje poslanie, vrátane živých diskusi-

Július Feješ, člen ZO SZPB Detva (Pre Bojovník bez nároku na honorár)

Dňa 3. februára 2018 uskutočnila obec Miezgovce spolu so ZO SZPB spomienku na fašistické represálie v januári a februári 1945.

Spomienky sa zúčastnilo 65 občanov a hostí. Jej súčasťou bola hodnotiacia členská schôdza ZO SZPB a uvedenie knihy spomienok Márie Mištinovej, rod. Drinekovej na útrapy rodiny partizánskeho veliteľa, ktorá sa skrývala aj v Miezgovciach. Informáciu o akcii priniesla aj Bánovská televízia. Uverejnené je to na: <https://www.youtube.com/watch?v=zqThAXwi40o>

Hromnice 1945

Obyvatelia Miezgoviec, ktorých bolo v roku 1944 okolo 400, po vypálení a vyrabovaní obce 29. októbra 1944, žili vo veľmi ťažkých podmienkach. Represálie sa začali 28. januára 1945, keď fašisti chytili partizánsku spojku, nesúcu list s informáciou, že na majeri Sečánskych pri Miezgovciach sa majú stretnúť partizáni. Namiesto partizánov tam však prišlo šesť Nemcov a tí sa usilovali majer obklúčiť.

Trom partizánom sa podarilo ujsť. Nemci však zo zlosti, že nenašli partizánov, zobrali Jána, Jozefa, Ľudovíta a Štefana Sečánskych, ktorí boli na majeri a mladú Máriu Sečánsku, do Bánoviec. Zavreli ich do pivníc pod vtedajším sídlom gestapa, kde ich neľudsky vypočúvali. Podľa spomienok Ľudovíta Sečánskeho ich nezastreli preto, lebo rodina doniesla peniaze veliteľovi Hlinkovej gardy v Bánovciach A. Pyšnému. Máriu po niekoľkých dňoch prepustili domov, ale chlapcov odviezli do koncentračného tábora.

S cieľom nájsť ďalších partizánov, Nemci prepadli obec 31. januára. Väčšina partizánov stihla ujsť, niektorí však nestihli. Našli

Gizelu Masarykovú, manželku Ferdinanda Masaryka – partizána, člena revolučného okresného národného výboru a odviekli ju od maloletého dieťaťa s tým, že ju pustia, ak sa prihlási jej muž na gestape. Hľadali aj Jozefa Grňu, ale namiesto toho im ukázali mŕtveho Michala Holičku, ktorý práve zomrel a povedali, že je to on.

Nie všetci však mali takéto šťastie. Keď sa spýtali asi 50-ročnej (?) Píšovej či aj jej tridsaťročný syn bol partizánom, odpovedala, že áno, ale že už nie je a že narukoval do armády. Potom sa jej spýtali komu odovzdal zbraň a ona odpovedala, že Milanovi Holičkovi, preto musela ísť s nimi a ukázať kde býva. Vtedy 17-ročného Milana vyvliekli fašisti od rodičov a hneď pred provizórnym ubytovaním, v ktorom bývali po vypálení domu, ho mlátili drevenými kolmi, aby prezradil, kto sú ďalší partizáni. Spolu s Viliamom Hudecom a Pavlom Ondruškom ho odviekli do Bánoviec.

Dňa 2. februára na Hromnice, v skorých ranných hodinách, ešte za tmy, podnikli fašisti nový útok na dedinu. Oblečení boli v bielych maskáčoch, pretože bolo napad-

nutých asi 30 cm snehu, obklúčili dedinu tak, aby z nej nik nemohol ujsť. Podľa spomienok stáli ako rojnica okolo dediny. Privliekli so sebou aj Milana Holičku, Viliama Hudeca, Pavla Ondrušku. Veliteľ dal vybubnovať, aby všetci muži nad 15 rokov sa dostavili pred zvoničku.

Fašisti prehľadávali všetky domy a vyhánali tých, ktorí tak neurobili. Zo zhromaždených nechali vystúpiť Jána Gála, Jozefa Bobúša, Jozefa Bulíka a Františka Vrzoňa ako spoľahlivých. Ostatných rozdelili podľa veku na tri skupiny a nadávali im do partizánov.

Skupinu najstarších poslali domov. Skupinu stredného veku žiadali, aby ich zaviedli k partizánskym bunkrom. Z obavy, aby sa fašisti neobrátili na mladých chlapcov, vystúpili Ján Linder a Ondrej Kováčik a ponúkli sa, že zavedú fašistov k partizánskym bunkrom. Týmto trikom odlákali pozornosť od chlapcov a zaviedli ich k prázdny bunkrom, ktoré slúžili obyvateľstvu na úkryt pri prvom útoku na obec.

Ján Linder zaviedol jednu časť povedľa školy do Dolinky a Ondrej Kováčik druhú časť do lesa pod Ma-

dáčom. Fašisti nespovorovali žiadny trik a zaútočili na tieto bunkre pancierovými päťami. Po takomto útoku opatrne nazerali dovnútra. Keď nenašli mŕtvych partizánov a žiadnu korisť, dali do rúk niektorým občanom prázdne zbrane, obliekli ich do uniforiem, rozstrapatili im vlasy a tak ich fotografovali na dôkaz úspešnej výpravy.

Po návrate z hôr napísali fašisti zápisnicu o rozbití dvanástich partizánskych bunkrov. Keďže však nezískali žiadnych zajatcov, odviekli so sebou niekoľko občanov, prevažne mladých chlapcov. Veliteľ POHG v Bánovciach Ignác Ďurmek v situačnom hlásení zo 17. 2. 1945 na Hlavné veliteľstvo POHG pritom uviedol, že „3. 2. 1945 bola prevedená očisťovacia akcia severne od Miezgoviec a okolí Drahlav vrch, kde bolo zničených 17 bunkrov, zaistená jedna židovská rodina a 13 partizánov“. Františka Aujeského, na ktorého mali udanie, vodili potom v noci po okolitých horách a nútili ho, aby ich zaviedol k partizánom. Keďže chodil s nimi tam, kde nič nenašli, tak ho ráno v Látkovciach beštiálne zavraždili. Taktiež Milana Holičku a Gizelu Masarykovú,

keď im nič neprezradili, zavraždili a zakopali na dosiaľ neznámom mieste. Posledný krát ich videli 4. februára 1945 na Okresnom súde v Bánovciach.

Napriek tomu, že rodičia chodili na gestapo a prosili o prepustenie odvečených, že sú nevinní – Milana Kozinku, Štefana Mikuša, Jána Ondrušku, Jána Sečánskeho, Jozefa Sečánskeho, Ľudovíta Sečánskeho, Štefana Sečánskeho a Milana Škvareninu previezli do Trenčína. Odtiaľ ich spolu s ďalšími 88 chlapmi odviezli 9. februára 1945 dvomi nákladnými vagónmi do koncentračného tábora v Mauthausene.

Cesta im trvala tri dni, pričom raz denne dostali pol litra vody a kúsok tvrdého chleba. V neľudských podmienkach Štefan Mikuš, Štefan Sečánsky a Milan Škvarenina zahynuli. Koncentračný tábor oslobodili americké vojská 5. mája 1945. Tí, čo prežili tieto tri mesiace, sa však domov vrátili až v júni a v auguste takí zubožení, že ich ani vlastní súrodenci nespoznali. Milan Kozinka a Jozef Sečánsky sa síce domov vrátili, avšak neskôr na následky krutého zaobchádzania zomreli. **Ján Holička**

Vojak z fotografie

Pozerať sa na dokument doby, na fotografie, ktoré možno ešte neboli uverejnené. Nachádzali sa v domácom archíve rodiny jedného z vojakov, ktorý je na nich zachytený. Píše sa rok 1944.

Predpokladáme, že ide o priestor Duklianskeho priesmyku z poľskej strany. Bola jeseň. Na ľavej strane stojí armádnny generál Ľudvík Svoboda, ktorý sa opiera o paličku. V pozadí vidieť vojakov, rampu, zástavy a vojenské autá. Po ceste kráča vojak. Podľa rozprávania rodiny, je to čatár Rudolf Belavý. Ďalšia informácia od rodiny znie, že bol šofér a vozil aj generála L. Svobodu. Ba staval vraj aj hraničný stĺp na Dukle.

Tieto snímky boli po roku 1945 svetovým unikátom. Hraničný stĺp má československý štátny znak a je pri ňom gene-

rál L. Svoboda, R. Belavý a ešte jeden vojak. Vzácne dokumenty o historickom okamihu a draho vykúpenej slobode. Čas sa veľmi ponáhľal, hrdinovia odchádzajú a takmer všetci už odpočívajú v rodnej zemi.

Kto bol Rudolf Belavý?

Bol to pracovitý a čestný človek. Jeden z tých, ktorí bojovali a prežili duklianske peklo.

Major R. Belavý sa narodil v Pružine v okrese Považská Bystrica. Tu prežil svoje detstvo a od svojich 16 rokov tu aj pracoval. Potom bol až do nástupu na základnú vojenskú službu v roku 1940

v Škodovke. Na vojenčinu bol pridelený k práporu v Nitre.

Keď vypukla 2. svetová vojna, bol poslaný na východný front, na Kaukaz. Podarilo sa mu prejsť k Červenej armáde. V Novochoopersku vybrali Ruda Belavého na parašutistický výcvik do paradesantnej brigády, ktorá vznikla v Jefremove.

S 1. čs. armádnym zborom v ZSSR bojoval v Rusku, na Ukrajine, v Poľsku na Dukle, na Slovensku a došiel až do Prahy. Šoféroval tank, aj obrnené autá, podľa potreby bol aj prieskumníkom.

Poslednou poľskou obcou, cez ktorú prechádzal, bol Barwinok. Za ňou je už Duklianský priesmyk. Priestor na snímkach je medzi Barwinokom a Vyšným Komárnikom. Tam, na hranici, vztýčili československú vlajku a osadili hraničný stĺp. Generál Svoboda vtedy vyslovil pamätné slová: „Nikdy nezabudneme, ako ľahko sme slobodu stratili a ako ťažko,

za cenu akého veľkého úsilia a veľkých obetí nášho a najmä sovietskeho ľudu sme ju dobýjali späť.“ Ďalej zdôraznil, že je potrebné pomôcť SNP, oslobodiť Slovensko a celú Československú republiku.

Bojová cesta pokračovala smerom na Svidník, Prešov, Levoču, L. Mikuláš, Vrútky a Žilinu.

Odtiaľ Rudolf Belavý postupoval na Vsetín. Za ním sa dozvedel správu, že povstala Praha (5. máj 1945). Ponáhľali sa jej na pomoc. Pri odzbrojovaní esesáckych oddielov, ktoré sa skrývali v lesoch pri Prahe, bol ranený. **M. Švikruhová**

podľa spomienok mjr. R. Belavého z knihy „A léta běží...“

Poľská televízia ukázala, ako Poliaci za vojny udávali

„Vážené gestapo...“

Poľská spravodajská televízia TVN 24 ukázala divákovi udania, ktoré Poliaci písali počas vojny okupačným úradom a nacistickej tajnej polícii gestapu. Upozorňovali v nich na ukrývajúcich sa Židov a na ľudí, ktorí Židom pomáhali. Tieto konkrétne udania vďaka iným Poliakom, poštarom, ktorí ich ukradli, však k adresátovi nikdy nedošli. „Historici však nepochybujú, že počas vojny bolo viac Poliakov, ktorých sa Židia museli báť, ako tých, ktorí im odvážne pomáhali,“ poznamenala televízia.

Poľská televízia si príbeh nedoručených udaní zvolila ako príklad toho, že „dejiny nie sú ani čierne, ani biele“. V pozadí je súčasný spor medzi poľskou a izraelskou vládou o kontroverzný poľský zákon, ktorý hrozí až tromi rokmi väzby za pripisovanie zodpovednosti poľskému štátu a národu za vyvražďovanie Židov.

„Vážený úrad. Prosím o domovú prehliadku u Heleny Koskowej a jej okamžité zatvorenie! Môže šíriť povstanie.“ „Noskiewicz špekuluje so Židmi.

ce ľudí. „Boli to ľudia, ktorí si chceli rýchlo a ľahko zarobiť čo najviac peňazí,“ uviedol historik Marek Urynowicz.

Najhorší neboli podľa historikov tí, ktorí na Židov striehli hneď pri stenách geta, ale vydierači, ktorí za obeťou prišli, až keď si tá našla úkryt. Za mlčaním nežiadali desiatky, ale rovno stovky, tisíce a státisíce zlotých.

„Občas to bola nielen práca, ale aj potešenie. Išlo o peniaze, ale nie vždy, niekedy išlo o znásilnenie. Výkupné sa niekedy bralo aj v naturáliách,“ povedal

a Nemci v prípade odhalenia vyvraždili aj celé poľské rodiny.

Udaní bolo podľa historikov toľko, že gestapáci neboli schopní všetky preveriť. Jedni udávali kvôli peniazom, ďalší zo závidosti, hlúposti, pomsty. Nešlo len o spodinu spoločnosti, udavačmi boli, podľa profesora Leociaka, všetky spoločenské vrstvy. „Boli to normálni ľudia, študenti, učitelia, robotníci. Našiel som medzi nimi aj jedného mladého človeka z kniežacieho rodu poľskej šľachty,“ prezradil Grabowski.

Platiť vydieračom museli podľa Urynowicza aj Poliaci. Napríklad aj preto, aby Nemcom neprišlo udanie, že sú vraj Židia. „Aj Židia udávali Židov, napríklad, že skrývali zakázaný tovar,“ pripustila Engelkingová.

Kolko bolo udavačov?

To sa už nedá spočítať. Poľský odboj ich trestal: napríklad Magdalena Grodzká-Gużkowska,

Priváza im jedlo. Najlaskavejšie žiadam postarať sa o tohto špekulanta.“ „Šírila falošné správy, dotýkajúce sa aj cti najvyššieho vládcu. Žiadame o ich potrestanie. Lojálni občania,“ hovorí sa v úryvkoch z listov.

„Keď som sa začínala zaoberať holokaustom, tak som si myslela, že viac bolo dobrých ľudí. Ale zmenila som názor,“ povedala televízii profesorka Barbara Engelkingová z Poľskej akadémie vied. O holokauste napísala jedenásť kníh. Názov jednej by sa dal preložiť „Vážené gestapo...“, pretože pojednáva o udaniach a udavačoch.

Židia si od vydieračov kupovali mlčanie

Profesor Jacek Leociak tvrdí, že Židia vo varšavskom gete začali v roku 1942 tušiť, že ich čaká smrť a tak predávali všetko, čo mali, aby mohli utiecť. Holokaust skúma štvrt storočia a tvrdí, že asi ťažko sa dá nájsť výpoveď Židov skrývajúcich sa medzi Poliakmi bez zmienky o udavačoch.

Podľa profesora Jana Grabowského sa vydieraním ukrývajúcich sa Židov obohacovali tisí-

Grabowski. „Môj otec a dedo sa skrývali vo Varšave. Vydierali ich trikrát,“ poznamenal s tým, že sa zachránili šťastnou náhodou: dedo na ulici stretol gestapáka, s ktorým za vojny slúžil v rakúsko-uhorskej armáde.

Židia vedeli, že vydierač sa skôr či neskôr vráti a tak museli utekať ďalej. Lenže vydierači ich s pomocou kolaborantov v policajných uniformách sledovali i pomocou celej siete špehov, len aby ich obrali o všetko.

Poliaci mali horšiu povest ako Nemci, gestapo nestíhalo udania preverovať

Zvesti o poľských vydieračoch a udavačoch sa bleskovo šírili a veľa historikov sa domnieva, že Poliaci mali kvôli tomu povest horšiu ako Nemci. Aj Poliaci, ktorí ukrývali Židov, sa museli obávať udavačov.

„Napríklad, v obchode sa nedalo kúpiť desať bochníkov chleba, pretože by to vyvolalo podozrenie, že máme doma Židov, rozprávala Irena Sendlerová (v Bojovníkovi sme o nej už písali), ktorá pomohla zachrániť 2500 židovských detí. Pričom za ukrývanie Židov hrozila smrť

ktorá zachraňovala deti z varšavského geta, patrila k jednotke Zemskej armády, ktorá popravovala výlučne Poliakov – zradcov a udavačov.

„Než sa začneme chváliť s počtom vysadených stromov (v izraelskom pamätníku holokaustu) Jad vašem, pozrime sa pravde do očí: koľko ľudí trpelo kvôli Poliakom,“ odporúča profesor Grabowski.

„Nemáme sa za čo hanbiť, pretože žiadny štát neurobil pre Židov viac, ako my,“ zdôraznil na druhej strane Władysław Teofil Bartoszewski, ktorého otec, neskorší minister zahraničia, počas vojny pomáhal zachraňovať Židov a bol väznený v nacistickom tábore Auschwitz-Birkenau. „Žiadny Žid v okupovanom Poľsku nemohol prežiť bez pomoci Poliakov. Žiadny,“ zdôraznil.

Z 300 tisíc varšavských Židov prežilo okolo päť tisíc. „Číslo nie sú dôležité. Dôležitý je každý zachránený život a dôležitý je ten, kto zachraňoval s nasadením vlastného života. Ak budeme šermovať štatistikami, stratíme zmysel tohto hrdinstva,“ zdôraznil Leociak.

Podľa ceskatelevize.cz, 22. 2. 2018

Viete, že...?

...od leta 1942 začali v snajperských školách Červenej armády prednášať aj základy protisnajperského boja?

Na zamestnaniach učili snajperov strieľať po znenazdajky sa objavujúcich cieľoch. Cieľ o veľkosti 15x15 cm (nazývali ju „kaska“ – helma) sa objavoval na 5 sekúnd na vzdialenosti 350 metrov. Podľa inštrukcie sa na to síce vyčleňovali dva náboje, no inštruktori požadovali ničenie cieľa prvým výstrelom.

Sprísnené boli aj pravidlá diaľkovej streľby. Najskôr to bol cieľ 20x20 cm vo vzdialenosti 900 metrov, ktorý bolo treba zasiahnuť maximálne dvomi výstrelmi. Potom sa podmienky sprísnilo a cieľ musel byť zničený prvou ranou na vzdialenosť 1300 metrov.

...Nemci spočiatku učili snajperov ťahať kohútik čo najplavnejšie osobitnou metodikou?

Založená bola na fyzickej bolesti. Na kohútik pripojili ostrý špic, ktorý keď sa tlačil pomaly a plynulo, nerobil nič. Na prste zanechal iba nevelikú priehľbinu. Keď sa však stlačil prudko, tak sa ostro vrezal do prstu.

Zdá sa to až neveriteľné, no v poľných podmienkach to často spôsobilo hnisanie a niekedy až amputáciu prstu.

...po Stalingradskej bitke Nemci začali razantne zdokonaľovať výzbroj svojich snajperov?

V krátkom období boli odskúšané dve Walterove pušky IG-43 s nábojom 7,92 mm a optický zameriavač ZF-44.

Nemecké vojenské velenie požadovalo, aby všetky pušky mali optický zameriavač. Lenže vybavená ním bola iba každá ôsma puška. Keďže však všetky mali držiak na optiku, každá sa dala použiť aj ako snajperská puška.

Skonštruovaných bolo aj veľa doplnkových zariadení. Napríklad, prispôbenie na streľbu spoza úkrytu, umožňujúce presmerovať let projektilu až o 30 stupňov, sa nazývalo Krummlauf. Predurčené bolo na boj v uliciach...

...najmladším držiteľom nemeckého Železného kríža 2. triedy sa stal člen Jungfolku Alfred Zech (12. 10. 1932–13. 6. 2011), ktorý ho získal v roku 1945 vo veku nedožitých 12 rokov? (V Jungfolku boli chlapi vo veku 10–14 rokov. Tí potom postupovali do Hitlerjugend.)

A. Zech získal Železný kríž za záchranu životov 8 zranených vojakov v marci 1945 (Ruské pramene hovoria o 12-tich vojakoch.). Z bojiska ich vyviezol na roľníckom povoze. Hitler mu kríž osobne udelil v deň svojich narodenín 20. apríla 1945 a potom s ostatnými chrabými mládežníkmi obedoval vo svojom bunkri.

Zech vraj neskôr svoj Železný kríž vyhodil, aby nemal problémy s okupačnými úradmi. Anonymitu si však nezachoval, pretože svetovo známym ho urobil filmový záznam s Hitlerom. Aj preto bol zatknutý, no čoskoro prepustený. Neskôr hovoril, že rovnako by bol zachránil Rusov alebo Poliakov.

Pre nás je zaujímavé to, že tento mladý muž prežil povojnové obdobie do roku 1947 v zajateckom tábore na území ČSR.

...americký prezident Roosevelt sa listom zo dňa 23. mája 1944 opýtal maršala Stalina na názor, aké vyhlásenie má urobiť v súvislosti s otvorením druhého frontu?

Formuloval to takto: „Bol by som Vám povďačný, keby ste mi oznámili svoj názor na to, aby som urobil vyhlásenie, ktoré by bolo uverejnené po dni „D“, v tomto duchu namiesto vyhlásenia sovietskej, americkej a britskej vlády.“

Toto je text predmetného vyhlásenia: „Odteraz každý zničený nemecký život bude zbytočnou stratou. Lenže pri triezvej úvahe treba povedať, že aj spojenci utrpia straty. Spojenci však prevyšujú Nemecko počtom obyvateľstva i zdrojmi natoľko, že Nemci budú až do poslednej hodiny relatívne oveľa tvrdšie postihnutí ako spojenci, a sama tvrdošijnosť napokon Nemecku nijako nepomôže.“

Spojenci dôkladne objasnili, že sa neusilujú o úplné zničenie nemeckého ľudu. Usilujú sa iba o úplnú likvidáciu svetonázoru tých Nemcov, ktorí vyhlásili, že si môžu podmaniť svet.

Konečným cieľom spojencov je dosiahnuť ľudskú slobodu – väčšiu slobodu politickú, duchovnú i náboženskú i väčšiu spravodlivosť – hospodársku a sociálnu.

Dnešná doba nás učí, že nijaká skupina ľudí nikdy nemôže byť dosť silná, aby vládla nad celým svetom.“

(Z Korešpondencie predsedu Rady ministrov ZSSR s prezidentmi USA a ministerskými predsedami Veľkej Británie za Veľkej vlasteneckej vojny 1941–1945.)

Zhrmáždila A. Mikundová

- **Andrejová:** Anna Simková 96 rokov.
- **Bardejov 1:** Jozef Lukáč 98 a Andrej Ontkanin 75 rokov.
- **Bardejov 2:** Anna Kazimirová 85, Tatiana Blažejčíková a Anna Didiková 65, Andrej Drab 45 rokov.
- **Bardejov 3:** Anna Kendrová 91, Aladár Kunst 88, Marta Demjanovičová 82 a Anna Do-rošová 70 rokov.
- **Bardejov 4:** Anna Adamuščinová 82, Ľubica Holovačová a Katarína Pribitná 55 rokov.
- **Bratislava 3:** Petronela Pavlíková 84 a Jozef Pevný 83 rokov.
- **Bratislava 7:** Anna Haličková a Celestín Smoleň 91, Anna Reisteterová 83 rokov.
- **Bratislava 15:** Tatiana Ondrušová 60 rokov.
- **Bratislava 18:** Anton Repík 85 rokov.
- **Bratislava 29:** Mária Rakovicová 80 rokov.
- **Bojnice:** Emília Ajtnerová 89 rokov.
- **Bzince p/Javorinou – Cetuna:** Milan Slávik 86, Eva Bumbálová 75 a Dana Bahníková 60 rokov.
- **Bernolákovo:** Mgr. Jaroslav Bilčík 65 a Andrea Oberta 50 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Pavol Barth 84 a Anna Červenáková 80 rokov.
- **Čierny Balog:** Margita Pepichová 75, Anna Štulrajterová 60 a Dušan Štulrajter 55 rokov.
- **Čaňa:** Ladislav Rusnák 83 a Veronika Holzbarová 60 rokov.
- **Dolné Vestenice:** Katarína Vlčková 65 rokov.
- **Dunajská Streda:** František Lunák 75 rokov.
- **Egreš:** Juraj Kolesár 65 rokov.
- **Hniezdne:** Anna Gudaneková 70 rokov.
- **Harmanec:** Jaroslav Martiška 65 a Anna Patyiová 60 rokov.
- **Hrachovo:** Jozef Veloch 70, Mariana Velochová a Elena Porubiaková 65 rokov.
- **Hostie:** Martina Krajčová 35 rokov.
- **Chmel'ová:** Jozef Goc 92 a Mikuláš Varjan 82 rokov.
- **Krivé:** Ján Steranka 75 a Ján Steranka 55 rokov.
- **Kežmarok:** Anna Orinčáková 92 rokov.
- **Košice – Sever:** Nadežda Bar-tošová 60 rokov.
- **Košice – Juh:** Ján Kočan 94 rokov.
- **Lehota p/Vtáčnikom:** Ľudovít Mitaš 60 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Rudolf Haraga 91 rokov.
- **Myjava:** Anna Bagalová 84 a Anna Viselková 83 rokov.
- **Medzilaborce:** Michal Varchola 80 a Martin Vaško 30 rokov.
- **Nitra – Horné mesto:** Mária Podlucká 70 rokov.
- **Nižný Žipov:** Ing. Milan Sučka 50 rokov.
- **Považská Bystrica:** Margita Filípková 87 rokov.
- **Partizánska Ľupča:** Anna Potkanová 87, Ivan Kráľ 75, Ing. Milada Ondrejková 70, Pavel Honec a Jozef Stankoviansky 65, Anna Beňová 60 rokov.
- **Prešov Klub pri ZV SR:** Jozef Greňo 65 rokov.
- **Púchov:** Mária Slavíčková 91 rokov.
- **Pezinok – brig. gen. K. Pekníka:** Agnesa Vaškovičová 82 rokov.
- **Revúca – gen. Viesta:** Zuzana Profantová 94, Mgr. Vincent Blanár 84, Amália Sabová 83, Mgr. Rudolf Repák a Ján Málik 75, Soňa Brotvanová, Elena Šteczová a Ing. Milan Brdársky 65, Marta Uhrinová 45 rokov.
- **Rimavská Sobota J. Bolfika:** Božena Mikitová 89 rokov.
- **Rimavská Sobota 2:** Ladislav Sládek 90, Jolana Kalianková 80 a Edita Kureková 65 rokov.
- **Slavošovce:** PaedDr. Milan Sajenko 85, Katarína Dorová a Juraj Ondrejčík 65 rokov.
- **Sliač:** Zuzana Závacká 93, Júlia Nádvorníková 91 a Alexander Majtán 83 rokov.
- **Senica:** JUDr. Ctibor Vlč 86 rokov.
- **Svidník:** Juraj Vančíšin 70 rokov.
- **Šambron:** Ján Hricko 80, Ján Katrenič 65 a Ing. Peter Žemba 50 rokov.
- **Tlmače:** Izabela Čuchorová 75 rokov.
- **Trenčianske Teplice:** Anna Miklánková 96 rokov.
- **Trenčín 1:** Edita Cvachová 93, Ing. Jozef Mikloš 88, Žarko Michaelli 84 a Ľubica Chrenková 75 rokov.
- **Trenčín 2:** Ján Lajda 88 rokov.
- **Trebišov 1:** Pavlína Bačanská 82 a Monika Kotul'áková 40 rokov.

- **Trebišov 2:** Michal Hospodár 95 rokov.
- **Trebišov 3:** Ján Čintala 93 rokov.
- **Utekáč:** Emil Vrábek 75 a Patrik Zrubec 25 rokov.

- **Vráble:** Helena Haulíková 75 rokov.
- **Vyšný Tvarožec:** Anna Zapačová 60 rokov.
- **Zvolen – Zlatý Potok:** Oľga Vaculová 83 rokov.

- **Zemplínske Hradište:** Anna Biačková 92 rokov.
- **Žiar n/Hronom:** Rozália Šmídová 82 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Čiperná jubilantka

Dňa 26. januára 2018 oslávila okrúhlych 70 rokov Mária Tomášová rod. Tančáková, pochádzajúca z dedinky Mrázovce v okrese Stropkov.

Rodičia pani Tomášovej, neraz riskujúce svoje životy, aktívne pomáhali partizánom. Ona sa však až po smrti mamy od otca dozvedela, že odmietala prijať od partizánov „bumažky“ za potraviny, ktoré nosievala do neďalekej dedinky Brusnica, obávajúca sa o svoj život, ak by Nemci u nej našli usvedčujúci dôkaz.

Preto si po smrti rodičov Mária Tomášová považovala za povinnosť pokračovať v ich stopách a prebrať štafetu boja proti fašizmu. Najskôr sa stala sympatizantom SZPB a od roku 2002 členkou ZO SZPB Košice Železníky č. 13. Následne vo výbore zastávala funkciu pokladníčky. Vykonáva ju aj po vzniku zlúčenej ZO SZPB Košice-Juh.

Okrem SZPB je aj členkou Únie žien Sloven-

ka, MO MS v Košiciach, speváckej ľudovej skupiny Matičiarky, spieva aj v gréckokatolíckom katedrál- nom zbore sv. Cyrila a Metoda pri chráme Narodenia presvätej Bohorodičky v Košiciach. Vrucny vzťah má k športu, aj v súčasnosti sa ešte v rámci seniorských súťaží venuje volejbalu a stolnému tenisu.

Pri príležitosti 70-teho životného jubilea prijal Máriu Tomášovú starosta mestskej časti Košice Juh Jaroslav Hlinka. Poďakoval sa jej za aktívnu prácu a do ďalšieho života jej zaželel pevné zdravie a veľa úspechov. Od predsedu ZO SZPB Košice Juh si k jubileu prevzala dip- lom.

Dušan Rybanský

Lúčime sa s bývalým partizánom

Hlboko nás zasiahla správa o úmrtí priameho účastníka protifašistického odboja pána Emila Bušovského, ktorý nás navždy opustil 9. februára 2018 vo veku 96 rokov.

Naša oblastná a základná organizácia SZPB v zosnulom stráca vzácneho človeka, funkcionára, ktorý aj napriek podlomenému zdraviu ešte vo veku 95 rokov s plnou zodpovednosťou vykonával funkciu revízora ZO SZPB. Je to ojedinelý vzor, ktorý si skutočne zaslúži náš obdiv, vďaka a uznanie.

Pána Emila Bušovského sme poznali (bez nadsadenia), ako svedomitého, pracovitého, dob-

rosrdečného a aktívneho človeka, ochotného pomáhať a prispievať k zviditeľneniu nášho zväzu. Za odbojovú činnosť, dlhoročnú aktívnu prácu v SZPB mu bolo udelených viacero vzákových vyznamenaní.

Odišiel náš člen Zväzu od roku 1949, priamy účastník protifašistického odboja, partizán 1. partizánskej brigády M. R. Štefánika.

Lúčime sa s ním za všetkých našich členov a priateľov. Na-

vždy zostane vo svetlej spomienke v našich srdciach.

Češ' jeho pamiatke!

Karolína Haringová
ZO SZPB Nitra – Horné mesto

Opustil nás pplk. v. v. Emil Praskač

Namiesto štúdia na obchodnej akadémii v Bratislave sa 17-ročný Emil Praskač zapojil v septembri 1944 do SNP, konkrétne do 2. Stalinskej partizánskej brigády, skupiny Miloša Urbana vo Vršatci.

Lenže skupina už bola zlikvidovaná a zvyšok partizánov sa skrýval po samotách. Emil Praskač sa teda vrátil domov k svojej rodine, ktorá medzičasom ukrývala a liečila zraneného amerického letca Owena M. Sullivana (alias Janko Bílik). Pri domovej prehliadke ho Gestapo nenašlo, lebo deň predtým odišiel. Na šťastie preňho, i rodinu Praskačovcov.

Lenže Emila Praskača niekto aj tak zradil za judášskych desať tisíc Slovenských korún a Gestapo ho koncom roka zatklo. Náhoda však chcela, aby sa pri rannom rozdeľovaní väzňov v Justičnom paláci v Bratislave Nemeč čítajúci mená tých, čo mali byť odtransportovaní, pri mene Praskač pomýlil a Emil z radu nevystúpil. Tí, čo vystúpili, boli určení na smrť v koncentračnom tábore. Boli však zlikvidovaní skôr, než tam dorazili. Vinou omylu letectva spojeneckých vojsk, ktoré transport považovalo za vojenský – a rozstrieľalo ho.

Po skončení vojny Emil Praskač pokračoval

v štúdiu a po maturite nastúpil na vojenskú základnú službu. Po jej absolvovaní sa stal vojakom z povolania a odslúžil si 31 rokov.

Za svoj život dostal najmenej 11 vyznamenaní. Patrili mu aj benefity podľa zákona č. 255/1946.

Záver života E. Praskača nabral bizarný a tragický spád. Koncom januára t. r. si zlomil nohu, po necelom týždni ho z nemocnice prepustili domov. Lenže nenašiel v ňom už svoju manželku, s ktorou prežil šťastných temer sedemdesiat rokov. Spolu vychovali dve dcéry, jedna však deň pred jeho návratom domov zomrela v nemocnici v Dunajskej Stredě. No a o týždeň ju aj sám nasledoval.

Rodina manželov pochovala súčasne. Naplnili si tak sľub, ktorý si dali pred oltárom: žiť v úcte a láske až do smrti...

Toto všetko sme sa o vzácnom človeku, akým bol Emil Praskač, dozvedeli až teraz. Sám o svojich odbojových zásluhách nikdy nehovoril. Bol na to príliš skromný. Takým ostane aj v našich spomienkach...

Češ' jeho pamiatke!

Ondrej Svák, predseda ZO SZPB č. 16, Bratislava – Prievoz

Navždy sme sa rozlúčili

- **Banská Bystrica – Fončorda, gen. I. Gibalu** s 91-ročným Imrichom Klíbaním.
- **Dolné Vestenice** s 85-ročným Ivanom Humajom.
- **Lipany** s 92-ročnou Júliou Krenickou.
- **Ladomirová** so 63-ročným Jánom Kost'om.

- **Partizánske** s 93-ročným Vladimírom Bužekom.
- **Trenčín 1** s 90-ročným Jánom Brndiarom a 88-ročnou Veronikou Schlesingerovou.
- **OblV Žilina** s 96-ročným Rudolfom Kianičkom.

Češ' ich nehynúcej pamiatke!

Chlap zo slovenského Stalingradu

Pred 80 rokmi sa pod majestátnou Kráľovou Holou v malebnej obci Telgárt (slovenský Stalingrad) narodil Ondrej Kuňák, člen výboru ZO SZPB gen. Karola Pekníka v Pezinku. Chlap srdečný, pracovitý, s otvorenou myslou a vrúcny vzťahom k mladej generácii.

Boje o Telgárt ako šesťročný spolu s mamou a mladšou sestrou prežil v lesoch v okolí povodia horného Hrona. Otec šesťročného Ondreja ako míner sa zapojil do bojov o Telgárt pod velením železného kapitána Staneka.

Vo vypálenom Telgárte ľahol popolom aj ich drevený rodinný dom. Spolu s rodinou bývali po dobrych ľuďoch. Najviac v rodnom dome jeho matky. Na dnešnú dobu v nepredstaviteľných podmienkach. Po ukončení základnej školy s vynikajúcim prospechom sa prihlásil do Školy dôstojníckeho dorastu letectva v Kremnici, kde ho prijali v roku 1953, po absolvovaní náročného výberu.

V druhom ročníku štúdia mu zomrel v dôsledku choroby z povolania otec (míner, silikóza) a na mladom Ondrejovi zostala povinnosť postarať sa o rodinu, matku a troch mladších súrodencov. Za života otca sa ešte urobili základné prípravy na postavenie nového rodinného domu.

Ondrej bol v rozpakoch. Čomu dať prednosť? Rodine alebo škole? V tejto ťažkej chvíli sa prejavila ľudskosť a porozumenie. V dôsledku jeho dobrých výsledkov v škole mu náčelník školy, aby nemusel prerušiť štúdium ponúkol mimoriadne dovolenky a pomoc spolužiakov pri výstavbe rodinného domu za predpokladu, že zameškané povinnosti v škole dobehne.

Tak sa stalo, že Ondrej za pomoci spolužiakov a dvoch mladších bratov dom postavil a súčasne ukončil aj školu. Po absolvovaní pilotného výcviku nastúpil k leteckému pluku na letisko Sliač ako stíhací pilot.

Žiaľ, zo zdravotných dôvodov musel ukončiť liečenie a bol preradený na pozíciu riadenia letovej prevádzky. Súčasne diaľkovo študoval Vysokú školu dopravy a spojov v Žiline, ktorú ukončil absolútoriom s titulom Inžinier.

Po ukončení štúdia pracoval vo viacerých vedúcich funkciách. Od námestníka riaditeľa leteckého podniku SLOVAIR až po Riadenie letovej prevádzky SR v oblasti Slovenska, vrátane letiska Bratislava. Na Ministerstve dopravy, pôšt a telekomunikácií SR budoval po vzniku SR Odbor civilného letectva. Spolupôsobil pri príprave viacerých právnych noriem, vrátane leteckého zákona, medzinárodných a medzirezortných dohôd. Jeho poslednou a najnáročnejšou odbornou prácou, ako spoluautora, bola príprava, spracovanie a vydanie Slovenskej technickej normy STN 31 0001 Letectvo a kozmonautika – Technológia, ktorá bola vydaná Slovenským ústavom technickej normalizácie v decembri 2012.

Osemdesiatročný Ondrej Kuňák ani na zaslúženom dôchodku neodpočíva. Aktívne sa zapája do činnosti ZO SZPB v Pezinku. Ako člen výboru, s ohľadom na skúsenosti z detstva, si zobral pod patronát spoluprácu so školami v Pezinku, Slovenskom Grobe a Limbachu.

Jeho srdečný, priamy a milý vzťah k žiakom škôl všetci oceňujú a radi ho pozývajú na besedy, prednášky, a iné podujatia. Pod jeho dohľadom a odborným vedením sú aj súťaže Medzníky druhej svetovej vojny, do ktorých sa zapájajú všetky školy a dosahujú dobré výsledky aj v rámci oblastného kola.

Výbor ZO SZPB brig. gen. Karola Pekníka v Pezinku nášmu členovi Ondrejovi Kuňákovi k jeho okrúhlim narodeninám, aj keď neskôr, ale predsa, želá veľa životného nadšenia vo viere, že jeho dobrosrdečnosť, priamosť a rovnosť sa prejaví aj v myšliach a konaniach žiakov škôl, ktoré má na starosti.

Ondrej, za výbor ZO SZPB ti spievame „Mnoga léta, mnoga léta, Živio.“

Dušan Vilim, predseda ZO SZPB Pezínok

Vzácnny jubilant

Základná organizácia č. 2 v Rimavskej Sobote zo 144 členov má vo svojich radoch už len jedného priameho účastníka 2. svetovej vojny a protifašistického odboja.

Je ním plk. v. v. Ladislav Sládek, dlhoročný aktívny člen našej ZO SZPB, ktorý 6. marca 2018 oslávil svoje 90. narodeniny.

Vo svojich 16-tich rokoch, ako študent odišiel z domu a strastiplnou cestou išiel v ústrety blížiacej sa Červenej armáde, ktorej sa dočkal v Maďarsku obsadenom rumunskom meste Erdely. Tu sa prihlásil do 2. ukrajinského frontu, s ktorým potom postupoval ďalej pri oslobodzovaní maďarských miest a hlavného mesta Budapešti, kde utrpel zranenie. Bojovú púť ukončil na poľnom letisku Sládkovičovo – Lúčny dvor.

Napriek svojmu vysokému veku

v našej ZO SZPB stále ešte pracuje, najmä s mládežou. Chodí na besedy do škôl a to nielen v našom meste, pozvali ho i do susedného okresu Rožňava. Na besedách pútavým spôsobom odovzdáva poznatky zo svojich spomienok žiakom a ich učiteľom, ako aj vojakom. Za túto jeho činnosť dostala ZO SZPB od škôl i vojenského útvaru osobné i písomné poďakovania.

Výbor ZO SZPB č. 2 v Rimavskej Sobote, ale i celá členská základňa vyslovuje nášmu jubilantovi srdečné poďakovanie za jeho obetavú prácu a k vzácnemu jubileu plk. v. v. Ladislavovi Sládekovi blahoželá.

Prejeme ti Lacko najmä pevné

zdravie, šťastie a spokojnosť v kruhu blízkych, priateľov a známych. Nech každý deň máš úsmev na tvári, nech každý deň ti slnko prežiari.

ZO SZPB č. 2 Rimavská Sobota

Náš jubilant Ján Drobňák

Dňa 25. februára toho roku sa dožil náš jubilant pplk. v. v. Ján Drobňák 75 rokov, väčšinu z ktorých zasvätil ochrane občana a jeho majetku. Ako hovorí, „bol to život napínavý, zaujímavý, ale aj nebezpečný“.

Začal ako mladý prislušník v Novosade a v Kráľovskom Chlmcí, potom ako kriminalista v Trebišove, na Krajskej správe v Košiciach, na inšpekcii Ministerstva vnútra SR v Bratislave a na záver pracoval na Prezidiu policajného zboru SR, na oddelení závažnej kriminality a boja proti organizovanému zločinu.

V roku 2012 základná organizácia v Kráľ. Chlmcí, prijala Jána Drobňáka za člena SZPB. V tom čase nedosahovala uspokojivé výsledky a preto prišlo k výmene jej predsedu. Novým sa stal Ján Drobňák a život v základnej organizácii ožil.

Po krátkom čase sa ZO SZPB v Kráľovskom Chlmcí zaradila medzi najlepšie v trebišovskej oblasti. Dôkazom je účasť jej členov na pietnych podujatiach, ako Deň víťazstva nad fašizmom, Výročie SNP v B. Bystrici, Deň Hrdinov Karpat-

ske-duklianskej operácie, ale aj na podujatiach organizovaných oblastným výborom v Trebišove. Napr. pietnych aktov na mieste pádu Antonova AN 24 v Hejciach v Maďarsku, Stretnutia generácií na Kališti, návšteva v L. Mikuláši najväčšieho

vojnového cintorína 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, návšteva hrobov z 1. svetovej vojny na Poloninách a mnohé iné.

V roku 2013 sa Ján Drobňák stal členom predsedníctva a v roku 2016 podpredsedom ObIV SZPB v Trebišove. Je priamy, zodpovedný a čestný funkcionár.

J. Drobňák je nositeľom štátnych vyznamenaní Za službu vlasti, Za obranu vlasti a rezortných pamätných medailí MV SR. Odbojári MUSUV v Užhorode mu udelili: medailu Za vernosť ukrajinskému národu, medailu maršala Žukova a 65. výr. Víťazstva nad fašizmom. Je tiež nositeľom vzáporných vyznamenaní: medaily M. R. Štefánika II. a III. stupňa a niekoľkých čestných uznaní.

Nášmu Janovi v mene svojom a aj v mene predsedníctva ObIV SZPB Trebišov vinšujeme „mnohaja blahaja lita, náš Jano“

Milan Urban, predseda ObIV SZPB, Trebišov
snímka Július Ragán, tajomník ZO SZPB Kráľ. Chlmec

FAŠIZMUS A NACIZMUS OČAMI KNÍH, FILMOV...

Kniha

Tank

Historik vojenstva Michael E. Haskew sprevádza čitateľa príbehom úžasného vojenského stroja, ktorý sa objavil na bojiskách prvej svetovej vojny.

Začína obrbenými predchodcami,

opisuje vývoj obrbených vozidiel a ich nasadenie vo svetových vojnách. V Kórei, vo Vietname, počas studenej vojny v regionálnych konfliktoch a vo vojnách v Perzskom zálive. Predstavuje mnoho legendárnych konštrukcií aj mužov, ktorí na budúcnosť tankov stavili svoju kariéru (de Gaulle, Chaffee či Einsen-

hower), ale aj tých, ktorí si osvojili majstrovstvo tanku v nasadení, ako boli Patton a Rommel.

Texty dopĺňajú archívne fotografie z bojísk, výcvikových stredísk či výrobných hál. V 240-stranovej publikácii nájdete aj ukážky dobovej propagandy či inzerátov, vzťahujúcich sa k tankom.

Podľa Obrana č. 1/2018

Film

Dunkirk

Jedným z vážnych kandidátov na Oscar, Zlaté glóbusy a ďalšie filmové ceny za rok 2017 je vojnová historická dráma scenáristu a režiséra Christophera Nolana

o evakuácii francúzskych, britských a belgických vojakov, obklúčených na jar 1940 Nemcami na plážach severofrancúzskeho mesta Dunkerque.

Tri príbehy, odohrávajúce sa rôznym tempom a v rôznych časoch, sa stretnú vo finále, ktoré znamená

lo záchranu armád a predznamenovalo zlom v druhej svetovej vojne. Veľko-film, nakrútený klasickými širokouhľými kamerami na tradičný filmový materiál, prichádza do predaja na BD a DVD v rôznych edíciách, aj s bonusovými diskami a knihami.

Obrana č. 1/2018

Prosba na dopisovateľov Bojovníka

Vážení kolegovia, v ostatnom čase sa rozmohlo zasielanie nám na uverejnenie fotografických snímok s výrazne zhoršenou technickou kvalitou. Otvorene povedané takých, ktoré sú úplne rozostrené!

Tak, ako platí, že na krivom základe rovný dom nepostavíme, rovnako platí aj to, že zo zlej snímky náš redakčný grafik čistý záber nevyrobí.

Preto vás prosíme o trochu viac pozornosti pri fotografovaní a aj pri uvedomovaní si, čím to vlastne fotíte.

Redakcia

Smrť – to nie je koniec

Hovorí to nielen prívrženci rôznych náboženských konfesií, ale aj vedci. Americký medic Sam Parnia uskutočňoval výskumy medzi ľuďmi, ktorí prežili zástavu srdca. A dospel k týmto zaujímavostiam.

Po smrti sa vraj ľudia stanú super bytosťami. Po tom, ako človek prežije prvé posmrtné skúsenosti, on už nemôže byť občajným spotrebiteľom. Spravidla začína prejavovať starosť o svoje okolie, slúži

spoločnosti, odmieta rozkoš a uspokojuje sa s nevyhnutným.

Vedec vysvetlil, že po zástave srdca sa vedomie zachováva. Je presvedčený, že po konštatácii ľudskej smrti v dôsledku zástavy srdca sa človek dá považovať za živého ešte niekoľko hodín.

Smrť je dlhý proces. Čo však ešte treba zistiť je, čo sa počas týchto hodín deje s jeho vedomým?

Podľa u-f.ru

ZRNKÁ HUMORU

Mozgové bunky odumierajú, kožné bunky odumierajú, len tie tukové sa do čerta stále držia.

* * *

Keď chceš niečo zmeniť, tak to zmeň pokiaľ si slobodný.

Lebo keď sa oženiš, už nezmeň ani len televízny kanál.

* * *

Ženu si treba vážiť.

Zvykne priberať.

* * *

– Joj, ale si priberala!

– To sa ti len zdá. Mala si ma vidieť pred rokom. To som vyzerala ako ty.

* * *

– Na moju váhu by som mala merať 210 cm.

Neustále sa napchávam, ale vôbec nerastiem.

* * *

Každý nemôže byť štíhly.

Niektorí musíme byť aj krásni.

* * *

– Doktor mi povedal, aby som sa starala o svoju váhu.

Tak som z nej utrela prach.

– Som na zázračnej diéte.

Jem všetko a čakám na zázrak.

* * *

Všetkým dievčatám, ktoré plačú pre svoje postavy.

Dievky nezabúdajte, že skutovní chlapi idú po krivkách.

Len psy idú po kostiach.

* * *

Najnovšie klebety prezrádzajú, že žena, ktorá má niekoľko kilogramov navyše, žije dlhšie ako muž, ktorý sa o tom zmieni...

* * *

Vnuk: – Dedo, akú knihu čítaš?

Dedo: – Čítam históriu.

Vnuk: – Dedo, ale ved' to je pornografia...

Dedo: – Pre Teba pornografia, pre mňa história...

* * *

Dlhodobozamestnaného sa na úrade práce pýtajú:

– Čo by ste chceli robiť?

– Chcel by som loviť slony

v Tatrách.

– Ale ved' v Tatrách nie sú slony.

– Ved' preto som tak dlho nezamestnaný.

* * *

Pred tým, ako sa začneš hádať so ženou, si polož najprv otázku:

Chcem mať pravdu alebo pokoj?

* * *

– Ležím s manželom na gauči. Pípe mi správa v mobile, ktorý mám v kuchyni.

Som zvedavá, idem si ju prečítať.

Až ma porazilo pri jej čítaní.

Je od manžela, ktorý mi napísal: keď si už v kuchyni, prosím, prinies mi z chladničky pivo.

* * *

Stretnú sa dvaja známi: – Pracuješ ešte na ministerstve?

– Kto kedy na nejakom ministerstve pracoval?

* * *

Vieš čo je 24 pív a jedna minerálka?

– Predsa manželia na nedeľnej prechádzke.

pomôcky: AAA, DOA, AJMAK, TOL, AIMED, ELK	starorímska bohynia úrody	sídlo v Mozambiku	klamat, po česky	chem. zn. stroncia	tlačíť, po maďarsky	plačeš	mongolská správna jednotka	stály prednášateľ	autor výroku: WILDE	EČV Popradu	sídlo v Poľsku	2. časť tajničky	unavila sa
upravil posteľ na spanie									juhoamerický štát				
1. časť tajničky									veľká tanečná zábava určený, po anglicky				
vstrebával vlhkosť				pakostnica					vykonávateľ trestu smrti				
				hodnota					lámala				
	najvyšší výkon v športe	značka abvoltu			oblekal						solmizačná slabika		
		3. časť tajničky			novinka						lievala, po česky		
liečibá bylina						prekrúcal							
						mená, po nemecky							
etalón po česky							nerozhodný výsledok						
							povraz						
vyznačoval kóty na mape								divoká					domáce meno Olympie
								predložka					
opica			obyvateľ Ríma						dom. meno Ladislava				
			chem. zn. hliníka						EČV Bratislava				
domáce meno Márie				balením veľmi nenaplnil									
diel, po česky					anóda, po česky				Amatérska atletická asociácia (skr.)				

Správne vylúštenie tajničky z č. 3 znie: **Peniaze často stoja príliš veľa.** Knihu posielame **Jánovi Turčekovi do Popradu.**

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: **Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovnik@szpb.sk.**

BOJOVNÍK
Dvojtyždenník antifasistov

Vydáva Slovenský zväz protifašistických bojovníkov • Šéfredaktor Dr. Vladimír Mikunda, editor Dr. Vladimír Dobrovič, redaktorka Mgr. Adriana Mikundová, tel. 02/38 10 49 48 • Internet: www.szpb.sk, e-mail redakcia: sefredaktor@szpb.sk, bojovnik@szpb.sk, zlata.haringova@szpb.sk • Redakčná rada: predseda – Viliam Solovici, tajomník Dr. Vladimír Dobrovič, členovia – Doc. PhDr. Jozef Bystrický, CSc., RSDr. Jozef Petráš, Mgr. Lubomír Jančo, Doc. PhDr. Viliam Longauer, CSc., JUDr. Jozef Pupala, PaedDr. Jozef Rodák • Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Štúrova 8, 815 72 Bratislava • IČO 00177431 • Neobjednané rukopisy a fotografie sa nevracajú • Vychádza dvojtýždne, cena jedného čísla 0,70 € (0,44 € pre predplatiteľov) • Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty • Objednávky (aj do zahraničia) vybavuje Slovenská pošta, a.s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, 820 14 Bratislava 214, e-mail: predplatne@sposta.sk • Predaj v novinových stánkoch zabezpečuje MEDIAPRINT-KAPA, Pressegresso, a.s., Vajnorská 137, 831 04 Bratislava • Tlač: DOLIS, s.r.o., Grösslingova 45, 811 09 Bratislava • Grafická úprava: Peter Procházka – G-T-P. Ročník XLII (LXIII) • Podávanie novinových zásielok povolené riaditeľom pošt pod č. 2606/93 zo dňa 27. 7. 1993 a RPR poštu Ba 12 z 15. 12. 1993 pod č. 191/93 • Index č. 49 036, ISSN 0323-2018 • Evidenčné číslo: EV 204/08. Titul neprešiel jazykovou korektúrou.

HISTORICKÝ KALENDÁR

14. marec 1939 – Snem slovenskej krajiny prijal zákon o Slovenskom štáte. Nový štát medzinárodne uznalo 27 štátov.

14. marec 1945 – Pol mesiaca pred oslobodením mesta spojenci bombardujú Nové Zámky. Počas leteckých útokov zahynulo približne 4000 obyvateľov.

14. marec 1945 – Oslobodený je Zvolen.

15. marec 1939 – V Hroznej Lhote na Morave hnutie Národopisná Morava vydalo manifest, ktorým sa moravskí Slováci z hodonínskej, strážnickej, kyjovskej, uhorsko-hradištskej a uhorsko-brodskéj oblasti hlásili k slovenskému národu a uznávali suverenitu samostatného Slovenského štátu aj nad slovenskou časťou moravského územia.

15. marec 1939 – KSC vydáva prvý ilegálny leták, v ktorom je vyjadrený program boja proti nacistickej okupácii. Razil heslo: „Za nový 28. október!“ Z prevolania KSC k 15. marcu 1939 (uverejnené v Rudom práve): „Len jedna cesta vedie dnes k záchrane národa: cesta vzdoru, odporu, boja!“

15. marec 1939 – V slovenskej časti Podkarpatskej Rusi bola vyhlásená nezávislá republika Karpatská Ukrajina, no ešte v ten istý deň na ňu zaútočili Maďari. V priebehu troch dní zlomili odpor a do 18. 3. ju obsadili. Stalo sa to napriek tomu, že tam nežili žiadni Maďari a Viedenská arbitráž to zakazovala.

15. marec 1945 – Nemeckí fašisti obsadzujú Skýcov, odvliekli 13 ľudí a na druhý deň ho zmenili na veľké spálenisko. Zhorelo 260 domov.

17. marec 1939 – Budapešť vyhlasuje, že hranica so Slovenskom musí byť prehodnotená v prospech Maďarska.

17. marec 1945 – V noci na 18. marca nemeckí vojaci vypálili (42 domov) a vyrabovali Kalište. Zabili pri tom 13 ľudí. Kalište je jediná vypálená obec, ktorá nebola obnovená.

18. marec 1939 – Protest sovietskej vlády proti obsadeniu ČSR. ZSSR vyhlásil, že neuznáva začlenenie českých krajov a Slovenska do nemeckej ríše v žiadnej forme.

20. marec 1945 – Maršal R. J. Malinovskij vydal vojskám posledné smernice na útočnú Bratislavsko-brnenskú operáciu. Pred 2. ukrajinským frontom mal nepriateľ v obrane 18 divízií, čo bolo okolo 250 000 vojakov, 2 150 diel a mínometov, 120 tankov a samohybných diel a 150 lietadiel.

21. marec 1945 – Jednotky sovietskej 7. gardovej armády prekročili Hron v priestore Štúrovo – Nána a vybudovali tam predmostie.

23. marec 1919 – Benito Mussolini založil v Miláne prvú fašistickú bojovú organizáciu Fasci di combattimento.

23. marec 1939 – Maďarské vojská bez vyhlásenia vojny prekročujú slovenské hranice od Užhorodu (tzv. Malá vojna 23.–31. marca/4. apríla 1939).

23. marec 1944 – Londýnska exilová vláda ČSR poverila pplk. Jána Goliana úlohou dočasného veliteľa vojenských odbojových akcií na Slovensku.

24. marec 1939 – Vyšlo vládne nariadenie o zaisťovacej väzbe nepriateľov Slovenského štátu.

25. marec 1939 – Maďarské lietadlá bombardovali letisko a civilné ciele v Spišskej Novej Vsi. Pri nálete zahynulo 13 vojakov a civilistov, na zemi bolo poškodených 7 lietadiel.

25. marec 1942 – Z Popradu cez Žilinu odchádza do okupovaného Poľska (Auschwitz) prvý transport s tisícim židovských dievčat a mladých žien.

25. marec 1945 – Oslobodenie B. Bystrice, Podbrezovej a Štúrova.

26. marec 1942 – V Bratislave zakázali Židom vstup do mesta.

27. marec 1942 – Snem Slovenskej republiky schválil zákon o deportácii Židov zo Slovenska. Je to začiatok ich vyhladzovania.

27. a 28. marec 1969 – V Prahe sa konal IV. celoštátny zjazd SPB, ktorý bol zároveň ustanovujúcim kongresom organizácie Československého zväzu protifašistických bojovníkov.

28. marec 1942 – Náletom britského vojenského letectva na Lubbeck sa uskutočnilo prvé plošné bombardovanie nemeckých miest. Súčasťou toho boli Slováci i Česi z 311. čs. bombardovacej perute RAF.

28. marec 1943 – Slovenskí katolícki biskupi vydali pastiersky list, v ktorom odsudzujú protizidovské opatrenia.

29. marec 1945 – Nemci vydávajú rozkaz na evakuáciu provizórneho koncentračného tábora z Petržalky do Mauthausenu.

29. marec 1945 – 13. gardová jazdecká divízia genmjr. G. A. Belousova oslobodzuje Nové Zámky.

30. marec 1941 – Na porade hlavných funkcionárov OS Hitler vyhlásil: „Rozhovor ide o boji na likvidáciu. Ak sa naň nebudeme takto pozerať, hoci nepriateľa aj zničíme, o 30 rokov tu zase vznikne komunistické nebezpečenstvo... Táto vojna sa bude výrazne líšiť od vojny na Západe. Blahom pre budúcnosť je najväčšia krutosť na Východe.“

30. marec 1945 – Čs. jednotky útočia na L. Mikuláš a po obchvatnom manévri ho 4. apríla oslobodujú. Dňa 5. apríla oslobodujú Ružomberok. V ďalších dňoch 8.–11. apríla dobyli sovietske a čs. jednotky úziniu pri Kral'ovoch, oslobodili Martin a Vrútky.